Міністэрства інфармацыі разблакавала сайт “Народнай Волі” www.nv-online.info. Заходзьце і заставайцеся з намі!

На простор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

№ 5 (4770)

20 студзеня 2023 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

ФОТАФАКТ

Акунуцца на Вадохрышча…

Учора праваслаўныя вернікі святкавалі Вадохрышча. Гэта свята ўстаноўлена ў памяць аб хрышчэнні Ісуса Хрыста ў рацэ Іардан.

Свята пачалося яшчэ вечарам 18 студзеня, калі праваслаўныя вернікі адзначалі Вадохрышчанскае павячэр'е, у час якога, пасля літургіі ў храмах, праводзіцца асвячэнне вады. Другі раз вада асвячаецца ў час свята Богаяўлення. Людзі вераць, што ў гэты час вада набывае гаючыя ўласцівасці і захоўвае іх на працягу года. Яе даюць піць цяжкахворым, ёю асвячаюць храмы і дамы.

Да нашых дзён захавалася традыцыя акунацца на Хрышчэнне Гасподняе ў палонку. Лічыцца, што ў час абраду ў вадзе, што з'яўляецца крыніцай новага жыцця, чалавек паміраe для граху і ўваскрасае для Бога.

У Мінску ў гэты дзень месцы для купання былі абсталяваны на шасці выратавальных станцыях.

Фота: onliner.by

ЛІСТ З РЭДАКЦЫІ

Каб больш было падпісчыкаў на PDF-версію “Народнай Волі”...

Так, шаноўныя прыхільнікі свабоднага слова, рэдакцыя вельмі зацікаўлена ў тым, каб было больш падпісчыкаў на PDF-версію “Народнай Волі”. На жаль, да сённяшняга дня не вырашана праблема з допускам у друкарні, а значыць няма магчымасці папаўняць бюджэт за кошт рэалізацыі газеты ў папяровым варыянце, продажу яе праз шапікі і ў паштовых аддзяленнях. Вось чаму важна, каб колькасць падпісчыкаў на электронны варыянт газеты павялічвалася. І Вы, нашы сённяшнія чытачы, можаце гэтаму актыўна паспрыяць. Парайце, калі ласка, сябрам, саслужыўцам, суседзям, сваякам, каб і яны, як Вы, падпісаліся на PDF-версію газеты і на наш тэлеграм-канал.

Нагадаем, што падпісацца на PDF-версію «Народнай Волі» можна на сайце belpressa.by. Для гэтага трэба зайсці на сайт belpressa.by, націснуць укладку «2023» і выбраць месяцы, на якія Вы будзеце афармляць падпіску. Кошт падпіскі сімвалічны – 9 рублёў 48 капеек.

Асобна звяртаемся да тых, хто мае магчымасць праявіць адрасную дабрачыннасць. Ёсць некалькі спосабаў пералічыць грашовыя сродкі (даём рэквізіты ў рускамоўным варыянце) на рэдакцыйны рахунак.

1.Через ЕРИП:
СМИ – Н (просто буква) – «Народная Воля» – Добровольные взносы.
2.Через БАНК:
ИЧУП «Народная Воля». 220030 г.Минск, ул.Энгельса, 34а
р/с BY08 PJCB 3012 0065 3510 0000 0933,
Код PJCBBY2X, ЦБУ 113 «Приорбанк» ОАО, г.Минск
УНП 100961759
Загадзя выказваем шчырую ўдзячнасць!

Вы – з «Народнай Воляй»!
«Народная Воля» – з Вамі!

ГУЧНЫ ПРАЦЭС

Завочны суд над лідарамі апазіцыі?

У аўторак у Мінскім гарадскім судзе пачаўся завочны суд па крымінальнай справе ў дачыненні да Святланы Ціханоўскай, Паўла Латушкі, Марыі Мароз, Вольгі Кавальковай і Сяргея Дылеўскага.

Усім абвінавачаным інкрымінаваны:

– змова з мэтай захопу дзяржаўнай улады некансттуцыйным шляхам (ч.1 арт.357 Крымінальнага Кодэкса Беларусі);

– стварэнне экстрэмісцкага фарміравання і кіраўніцтва такім фарміраваннем (ч.1 арт.361-1 КК);

– публічныя заклікі да мер абмежавальнага характару (санкцый), іншым дзеяннем, накіраваным на прычыненне шкоды нацыянальнай бяспецы Рэспублікі Беларусь (ч.3 арт.361 КК);

– распальванне сацыяльнай варожасці і розні (ч.3 арт.130 КК).

Акрамя таго, у розным спалучэнні ім прад'яўлены яшчэ некалькі артыкулаў.

Так, Ціханоўская абвінавачваецца ў здрадзе дзяржаве (ч.1 арт.356 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь); падрыхтоўцы да ўдзелу ў масавых беспарадках (ч.1 арт.13 і ч.2 арт.293 КК), захопе і ўтрыманні будынкаў і збудаванняў (ч.1 арт.13 і ч.2 арт.292 КК); процідзеянні працы ЦВК (ч.2 арт.191 КК) і яшчэ некалькіх артыкулах.

Паўлу Латушку ставяцца віну яшчэ і перавышэнне службовых паўнамоцтваў (ч.3 арт.426 КК), а таксама атрыманне хабару (ч.3 арт.430 КК).

Святлана Ціханоўская назвала працэс “помстай” і “фарсам”, але тым не меншы ён ідзе.

Суддзя – **Пётр Арлоў**. Ён з'яўляецца намеснікам старшыні Мінскага гарадскога суда. Раней быў суддзёй Беларускага ваеннага суда (да яго расфарміравання). Гэта суддзя Арлоў прысудзіў актывісту Эдуарду Пальчысу 13 гадоў калоніі ўзмоцненага рэжыму.

Пракурор – **Міхаіл Кавалёў**. Гэта ён падтрымліваў абвінавачванне па справе “змоўшчыкаў Фядуты-Зяньковіча” і запрасіў ажно 12 гадоў зняволення для асноўных фігурантаў справы (суддзя даў меньш – 11 гадоў).

На пачатку суда прыемна здзівілі адвакаты Святланы Ціханоўскай і Паўла Латушкі. Гэта прызначаныя дзяржаўныя адвакаты. І падсудзімыя, якія знаходзяцца за межамі Беларусі, скардзіліся на іх: маўляў, не звязваліся-не кантактавалі. Але адвакат Паўла Латушкі **Дзмітрый Варабей** (працуе ў юрыдычнай кансультацыі Савецкага раёна Мінска), а за ім і адвакат Святланы Ціханоўскай **Дзмітрый Лазеў** (юрыдычная кансультацыя Цэнтральнага раёна сталіцы) выступілі з хадайніцтвамі спыніць справу супраць сваіх падабаронных.

Астатнія абаронцы, дарэчы, аказаліся не такімі смелымі і заявілі, што пакідаюць гэта пытанне на разгляд суда.

Суд справу не спыніў, слуханне працягваецца.

Ганна ГАРДЫНЕЦ.

СКАЗАНА!

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

– Што мяне дзівіць і прыемна здзіўляе – Украіна пакуль трымаецца. Яна на правакацыі супраць Беларусі не ідзе. Хоць яе актыўна падштурхоўваюць нашыя заходнія суседзі».

(Падчас сустрэчы 19 студзеня з міністрам замежных спраў Расіі Сяргеем Лаўровым.)

ПАД ГРАДУСАМ

Цёплы студзень працягваецца

Як паведамляюць сіноптыкі, у бліжэйшыя дні захавацца цёплае надвор'е. Сёння тэмпература павета – ад мінус 1 градуса па паўночным захадзе да плюс 8 па паўднёвым усходзе.

21 студзеня адабецца ўплыў актыўнай франтальнай сістэмы, якая ідзе з тэрыторыі Украіны. Ночцу і раніцай на большай частцы краіны днём пройдуць ападкі (снег, мокры снег, дождж), а ночцу і раніцай па паўднёвым захадзе прагназуецца моцны снег і завіруха. У асобных раёнах – галалёд. Мінімальная тэмпература павета ночцу -3..+2°С, максімальная днём -1..+4°С.

22 студзеня месцамі па краіне пройдуць кароткачасовыя ападкі (снег, мокры снег і дождж), у асобных раёнах – туман і галалёд.

Тэмпература мінімальная ночцу -4..+1°С, максімальная днём -1..+4°С.

А вось на наступным тыдні, па прагнозах сіноптыкаў, чакаецца невялікае пахаладанне.

ТАМ, ЗА КРАТАМІ

«Яму прапаноўвалі адмовіцца ад сваіх поглядаў, памяняць іх, даць інтэрв'ю і пасля гэтага выйсці на волю»

Былы палітвязень, гродзенскі прадпрымальнік **Вадзім Хіжнякоў** *(на фота зверху)* цалкам адбыў прызначаны тэрмін зняволення (2 гады і 6 месяцаў) і з'ехаў з Беларусі ў Польшчу.

Інтэрв'ю з ім з'явілася на адным з ютуб-каналаў. Як высветлілася, у зняволенні Вадзіму даваўся сустракацца з адным з самых вядомых беларускіх палітвязняў – **Віктарам Бабарыкаам**.

«Я быў у каранціне з Віктарам Дзмітрыевічам, – расказаў Хіжнякоў. – Атрымлівалася пагутарыць, хоць і не доўга, па 15–20 хвілін, але шмат разоў. Яму прапаноўвалі адмовіцца ад сваіх поглядаў, памяняць іх, даць інтэрв'ю і пасля гэтага выйсці на волю. Наколькі я ведаю, ён сказаў: “Ці мы выйдзем усе, ці я выходзіць не буду”, – распавёў былы вязень.

Вадзім кажа, што былы кіраўнік “Белгазпрамбанка” і прэтэндэнт на прэзідэнцкую пасаду на выбарах 2020 года моцна схуднеў, але змены гэтыя толькі знешнія. «Маральна ён не памяняўся. Ён, відаць, псіхічна вельмі ўстойлівы, цвёрды чалавек. Гэта прыкмета. Пазітыўна настроены, заўсёды ўсміхаецца. Хоць апошнім часам на яго вельмі моцны ціск аказваўся…

Ён сказаў: «Ведаеце, чым мужчына адрозніваецца ад асобіны мужчынскага полу? Мужчына павінен умець прымаць рашэнні. Я абраў рашэнне».

Вадзім Хіжнякоў таксама прызнаўся, што пытаўся ў Бабарыка і пра “расійскі след” у яго выбарчай кампаніі. І пачуў адказ: «Ні ў якім разе. Я кіраваўся сваімі перакананнямі».

Са слоў Хіжнякова, Віктар Бабарыка казаў, што разумеў – краіна ідзе не ў той бок, рухаецца назад замест таго, каб ісці наперад. І што гэты кірунак трэба мяняць: «Народ саспеў, усё будзе ісці па нарастаючай і народ будзе вырашаць свой лёс. Толькі народ».

«Гэта яго словы такія», – кажа Хіжнякоў.

Ніна ЖВІРКО.

СТАТЫСТИКА

Насколько упали реальные доходы белорусов?

Национальный статистический комитет опубликовал информацию о реальных располагаемых денежных доходах белорусов. Данные статистики свидетельствуют о падении доходов населения Беларуси за 11 месяцев 2022 года.

Реальные располагаемые денежные доходы населения Республики Беларусь в январе-ноябре 2022 года составили 96,3% к аналогичному периоду 2021 года.

Таким образом, падение денежных доходов составило 3,7%.

Падение реальных доходов белорусов фиксируется с весны прошлого года. За январь-февраль 2022 года наблюдался рост на 1,9% к уровню января-февраля 2021 года, за первый квартал 2022 года реальные доходы выросли на 0,2%.

Затем началось снижение реальных располагаемых денежных доходов:
за январь-апрель – на 1,2%;
за январь-май – на 2,1%;
за январь-июнь – на 2,7%;
за январь-июль – на 3,4%;
за январь-август – на 3,6%;
за январь-сентябрь – на 3,8%;
за январь-октябрь – на 3,9%.

Пока нет итоговых данных за 2022 год, однако имеющиеся цифры показывают, что падение реальных доходов белорусов проходило на протяжении большей части прошлого года.

Напомним, что реальные располагаемые денежные доходы – это денежные доходы за вычетом налогов, сборов и взносов, скорректированные на индекс потребительских цен на товары и услуги.

Игорь МОРОЗОВ.

100 РАДКОЎ

Міхася СКОБЛЫ

Тупік Станюты

Восем гадоў таму мінскія ўлады прынялі рашэнне надаць адной са сталічных вуліц імя двойчы народнай артысткі – Беларусі і СССР – Стэфаніі Станюты. Тую радасную вестку, помніцца, падхапілі ці не ўсе айчынныя СМІ (дзяржаўныя і недзяржаўныя) – Стэфанію Міхайлаўну любілі ўсе, яшчэ пры жыцці яна стала легендай Купалаўскага тэатра. І ў пахілым веку не пакідала сцэну, прычым гледачы авацыямі яе не толькі праводзілі, але і сустракалі. Што ў тэатральным жыцці бывае надзвычай рэдка.

І вось трохі запознена, але заслужана і чакана – вуліца Станюты. Ды ў памяць такога чалавека і праспект маглі б назваць!

Але радасць мінчукоў змянілася неразуменнем, смуткам і абурэннем, як толькі стала вядома, *якую* вуліцу Мінгарвыканкам адшкадаваў вялікай артыстцы. Па-першае, на ўскраіне. Па-другое, на той вуліцы ўсяго сямнаццаць дамоў-катэджаў. Па-трэцяе, на яе немагчыма трапіць без дазволу ўласніка – сербскай бізнес-кампаніі, якая амаль на стагоддзе (!) ўзяла ў арэнду ўсе тыя катэджы разам з вуліцай. Падкрэсліваю, у беларускай сталіцы па вуліцы імя народнай артысткі Беларусі, атуленай з аднаго боку беларускім лесам, з другога – беларускім возерам, маюць права хадзіць і ездзіць толькі замежнікі-сербы ды іх госці. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь зайсці туды без адпаведнага дазволу не могуць.

Як такі абсурд увогуле магчымы? Бяром Зямельны кодэкс, знаходзім там артыкул 7 і чытаем: *"Землі, занятыя вуліцамі, праспектамі, плошчамі, праездамі, набярэжнымі, бульварамі, скверамі, паркамі, адносяцца да земляў агульнага карыстання"*.

Атрымліваецца, беларускае заканадаўства дазваляе мне хадзіць па вуліцы Станюты, а сербская кампанія "Дана-Астра" – забараняе. Цікавая калізія вымалёўваецца. Мала таго, адзін з кіраўнікоў кампаніі Вібар Муліч яшчэ і паўшчуваў беларусаў, якім не спадабаўся фактычны захоп Станютавай вуліцы, маўляў, супакойцеся, *"для іншых грамадзян вуліца не нясе функцыі"*.

Як гэта не нясе? Вуліца імя Стэфаніі Станюты шмат якія функцыі "нясе" – і мемарыяльную, і эстэтычную, і выхаваўчую. Дакладней, "несла б", каб яе не загараджалі жалезнымі варотамі. Не цырымонячыся і не думаючы пра наступствы.

А што сказалі б сябры-сербы, калі б я прыехаў у Белград, загарадзіў вуліцу імя Іва Андрыча і не пускаў туды суайчыннікаў знакамітага пісьменніка? Відаць, абураныя белградцы неўзабаве вынеслі б мяне з той вуліцы нагамі ўперад. І правільна зрабілі б! Бо нельга зняважаць нацыянальныя святыні, асабліва чужаземцам.

У Беларусі, як выглядае, можна. Пры патуранні Мінгарвыканкама чужаземная кампанія чыніць здзек з памяці вялікай нацыянальнай артысткі і ў вус не дзьме. Пра той здзек неаднаразова пісалі айчынныя СМІ, у тым ліку "Народная Воля", быў выпадак, калі на вуліцу Станюты ахоўнік не пусціў яе праўнучку – вядомую гімнастку Меліцину Станюту. Пазней, праўда, кіраўніцтва "Даны-Астры" ўсё ж выбачылася перад ёй.

Выбачылася і на гэтым усё? Ці, можа, адчуўшы недарэчнасць сітуацыі, урэшце пусціла на тую вуліцу хоць пешаходаў?

Вырашыў я на ўласныя вочы паглядзець, што там ды як. Прыехаў, прайшоў па вуліцы Станюты роўна пятнаццаць крокаў і ўпёрся ў глухія жалезныя вароты, на якіх і вісела заінелая шыльда з імем артысткі. Праз хвіліну з-за варот вызірнуў суровы сяржант з шэўронам на рукаве "Дэпартамент аховы". Ну, думаю, зараз крыкне: "Стой, страляць буду!". Але сяржант крыкнуў: "Здравия желаю!". Я міжволі азірнуўся – ці не ідзе за мной хтосьці ў пагонах і лампасах? Не, "здравия" жадалі мне.

Але далей зычлівага "здравия" справа не пайшла, як я ні стараўся. І прасіў, і тлумачыў, і ў тэлефоне Зямельны кодэкс паказваў – безвынікова. Сяржант стаяў непахісна, як Камянецкая вежа. Адзінае, на што згадзіўся, – прыадчыніць вароты, каб я хоць краме вока паглядзеў на тую засакрэчаную вуліцу. Ахоўнік неяк вінавата і непераканаўча даводзіў мне, што вуліца Станюты – пад'ездны шлях да невядомага яму аб'екта, што вуліца закальцавана і праезду па ёй далей няма. Маўляў, тупік, то чаго тут залішне цікаўным швэндацца?

Адзе дастаткова кінуць вокам на карту, каб убачыць, што тупік той штучны, вуліца Станюты пры жаданні лёгка злучаецца з вуліцай Ларысы Александроўскай. Навошта яе жывасілам загналі за агароджу, ператварыўшы ў рэжымную тупіковую зону?

А можа, тупік у галовах чыноўнікаў? Ці не пара ўжо старшыні Мінгарвыканкама **Уладзіміру Кухараву** асабіста заняцца гэтай справай і развязаць завязаны яго папярэднікамі вулічны вузел?

Варыянтаў тут два. Або разгарадзіць вуліцу Станюты, перанёсшы вароты і вартаўнічую будку (разам з сяржантам) непасрэдна да невядомага аб'екта. Або пераназваць імем народнай артысткі другую вуліцу, пажадана ў цэнтры горада. Усяго і спраў тых – сямнаццаць шыльдачак змяніць. Пераймяноўвалі ж даўжэзныя праспекты – Машэрава і Скарыны, і нічога, справіліся. Вось і вуліца Станюты крычма крычыць, на волю з агароджанага гета просіцца.

Калі ж справу вырашыць не ўдасца, то ўсё ж не палянуюцеся, Уладзімір Яўгенавіч, і пад'едзьце на месца. Толькі без помпы, лепш інкогніта. Пільны сяржант, выконваючы службовую інструкцыю, мабыць, і вас за вароты не пусціць. Можа, тады і да вас дойдзе, што ганебная сітуацыя з вуліцай Стэфаніі Станюты – поўны тупік найперш у дзейнасці як Мінгарвыканкама, так і Мінгарсавета, які непасрэдна прымае рашэнні па пытаннях, звязаных з тапанімікай сталіцы.

ВЕРСІІ

Ці рыхтуе Расія другі напад на Украіну з Беларусі?

Ленты навінаў зноў застракацелі загалоўкамі пра магчымы новы наступ на Украіну з боку Беларусі.

Некаторыя эксперты нават удакладняюць, што гэтым разам можа быць наступ з Брэсцкай вобласці на Роўна і Львоў, каб перарэзаць калідоры паставак на Украіну заходняй зброі. Іх апаненты, наадварот, сцвярджаюць, што ўсе чуткі пра наступ – гэта інфармацыйна-псіхалагічная спецаперацыя, якая мае на мэце не дазволіць Украіне перакідваць войскі ад беларускай мяжы на ўсход, дзе ідуць напружаныя баі. Хто мае рацыю?

Вядомы расійскі ваенны эксперт **Юрый Фёдараў** прааналізаваў сітуацыю.

– Ад самага пачатку вайны ішлі размовы пра тое, што Расія паспрабуе перарэзаць транспартны калідор, па якім вядуцца пастаўкі зброі з Захаду, і для гэтага будзе арганізаваны наступ з-пад Брэста. Нібыта адтуль будзе наступаць нейкая буйная расійская групоўка, якая хутка дойдзе да Луцка, з Луцка – у Роўна і адтуль, з Валынскай вобласці, яна ўдарыць на Львоў. Але для таго, каб зразумець, магчымы ці немагчымы такі характар дзеянняў на поўначы Украіны, трэба перш за ўсё паглядзець на карты і рэаліі фізіка-геаграфічных умоў.

На картах добра бачна рака Прыпяць, уздоўж якой больш-менш і праходзіць беларуска-украінская мяжа. І на картах гэтыя ўчасткі, як правіла, пазначаны больш цёмным колерам. Бо прыкладна на трох-чацвёртых гэтай тэрыторыі знаходзяцца знакамітыя Прыпяцкія балоты. А заканчваюцца балоты – пачынаюцца лясы.

Адпаведна, наступаць па балотах – занятак вельмі непрыемны. Бо нават зімой яны добра не прамярзаюць. Любы танк проста праваліцца разам з башняй і экіпажам.

Той рэгіён – гэта так званыя "мокрыя землі": балоты, рачулкі, пратокі, поймённыя лугі – мясцовасць, дзе не паўсюль нават людзі пройдуць. Што ўжо казаць пра цяжкую тэхніку. Буйная дарога там адна – міжнародная траса паміж Луцкам і Брэстам. І нават мясцовых дарог у тым рэгіёне Украіны не шмат. І гэта зразумела: у балотах будаваць дарогі не проста.

Што тычыцца лясоў, то, канешне, лясныя дарогі там ёсць. Але пусціць па іх вайсковую тэхніку – гэта практычна абавязкова яе загубіць.

Дарэчы, менавіта так пацярпелі паразу расійскай вайсковыя калоны, якія ў лютым – сакавіку 2022-га года спрабавалі штурмаваць Кіеў. З поўначы ад украінскай сталіцы таксама досыць шмат лясных дарог, з якіх убок нікуды не з'едзеш. І гэтыя шматкіламетровыя "змеі" тэхнікі, танкаў, бронетранспарцёраў, грузавікоў з салдатамі рухаліся павольна і станавіліся лёгкай мішэнню для артылерыі Узброеных сіл Украіны. Вынік мы ведаем – калоны былі разгромлены, і Расія вымушана была пайсці на першы "жэст добрай волі" і вывесці свае войскі з трох паўночна-усходніх абласцей Украіны – Кіеўскай, Чарнігаўскай і Сумской.

Што з гэтага вынікае? А тое, што класічныя вайсковыя аперацыі (рассякаючыя ўдары, стварэнне клінаў, атачэнне войскаў праціўніка) у зоне ад польска-беларускай і польска-украінскай мяжы і ўздоўж Прыпяці практычна немагчымыя. Немагчымыя проста нават з-за фізіка-геаграфічных умоў. І колькі б войскаў для ударнай групоўкі ў раёне Брэста ні назапасілі, гэта не мае сэнсу. Чым больш іх збяруць – тым большымі будуць пробкі на нешматлікіх дарогах, тым большай будзе ўразлівасць гэтых войск і калон.

Такім чынам, трывожная версія пра тое, што Расія з Беларусі рыхтуе ўдар, які перарэжа калідоры паставак Украіне заходняй зброі, з пункту гледжання здаровага чалавека, рацыі не мае. Не атрымаецца! Аўтары гэтых версій не знайшлі час нават паглядзець на фізіка-геаграфічныя карты таго рэгіёна.

А па-другое, яны не задалі сабе простае пытанне: а чаму ж на пачатку вайны ці ў першыя месяцы вайны, калі пайшлі транспарты з узбраеннем для украінскай арміі, расійскае вайсковае камандаванне не пайшло на такую аперацыю? Адказ відавочны – бо гэта практычна немагчыма, надзвычай цяжка, пацягне за сабой аграмадныя страты.

Застаецца яшчэ пытанне: а ці не будзе з Беларусі новага наступу на Кіеў? Там, як вядома, ёсць дарогі, якія звязваюць так званыя "чарнобыльскія раёны" з украінскай сталіцай. Але колькі войскаў трэба сабраць у Беларусі, каб паўтарыць такі наступ? Тым больш, што цяпер украінцы да такога сцэнарыя падрыхтаваліся.

Групоўка, якая дзейнічала ў лютым-сакавіку мінулага года, налічвала 40-45 тысяч вайскоўцаў. І нічога не здолела зрабіць. Хаця Узброеныя сілы Украіны (скажам адкрыта) у той момант былі значна больш слабымі, чым зараз . І узбраенне было не тое, і фактар нечаканасці, і падрыхтоўка салдат… Але ў расіян не атрымалася ўзяць Кіеў. Дык чаму атрымаецца зараз? Адказ напрошваецца сам сабой.

Ці ёсць прыкметы, што Расія, нягледзячы ні на што, рыхтуе напад на Украіну з Беларусі?

Сёння ад спадарожнікаў, радыёперахопаў, сучасных тэхнічных сродкаў разведкі схаваць падрыхтоўку буйной групоўкі немагчыма. Адпаведна, такіх прыкмет разведка пакуль не назірае. Ні заходняя, ні украінская.

Нагадаю, што за тры месяцы да пачатку так званай спецыяльнай ваеннай аперацыі Расіі ва Украіне Злучаныя Штаты Амерыкі, як кажуць прафесіяналы, "выкрылі" падрыхтоўку да вайны. І спрабавалі прадухіліць яе, накіраваўшы кіраўніка ЦРУ ў Маскву. Іншая справа, што амерыканцам мала хто паверыў. Але, думаю, што цяпер усе зрабілі неабходныя высновы.

У ТЭМУ

"Я камандую!"

16 студзеня ў Беларусі пачаліся беларуска-расійскія лётна-тактычныя вучэнні, якія, згодна плану, павінны скончыцца 1 лютага. Па інтэрнеце адразу папаўзлі чуткі, што Беларусь больш не кантралюе сваё неба, і што цяпер усім распараджаюцца расійскія генералы.

У адказ прэс-служба Міністэрства абароны Беларусі распаўсюдзіла каментарый камандуючага Узброена-паветранымі сіламі і Войскамі супрацьпаветранай абароны Беларусі, палкоўніка **Андрэя Лук'яновіча**.

"Пад маім кіраўніцтвам праводзіцца сумеснае лётна-тактычнае вучэнне. У вучэнні задзейнічаны падраздзяленні, якія ўваходзяць у склад авіяцыйнага кампанента рэгіянальнай групоўкі войскаў," – заявіў ён.

"У ходзе вучэння выконваецца шырокі спектр задач. Пачынаючы з паветранай разведкі, сумеснага патрулявання дзяржаўнай мяжы Рэспублікі Беларусь у паветранай прасторы і кіравання авіяцыяй з самалёта далёкага радыёлакацыйнага выяўлення А-50. Дадзены авіяцыйны комплекс дазваляе нарасціць радыёлакацыйнае поле практычна на ўсю глыбіню Рэспублікі Беларусь. Акрамя таго адпрацоўваюцца задачы высадкі тактычных дэсантаў, перавозкі грузаў, авіяцыйнай падтрымкі, знішчальнага прыкрыцця і эвакуацыі параненых", – паведміў Андрэй Лук'яновіч.

Але для беларусаў галоўныя словы камандуючага гэта словы "пад маім кіраўніцтвам". Бо ў многіх ужо ёсць адчуванне, што расійскія генералы пачуваюцца ў Беларусі, нібы дома, і што яны ўжо тут кіруюць. Ажно не.

Алег СНОЎ.

ВЕРДЫКТ

Два гады калоніі для Дар'і Лосік

Учора ў Брэсцкім абласным судзе быў вынесены прысуд жонцы палітвязня Ігара Лосіка.

Нагадаем, што блогер быў асуджаны 14 снежня 2021 года да 15 гадоў зняволення з адбыццём пакарання ў калоніі ўзмоцненага рэжыма.

У кастрычніку мінулага года была затрымана і жонка Ігара – **Дар'я Лосік**. Падставай для крымінальнага праследу стала яе інтэрв'ю тэлеканалу, які прызнаны "экстрэмісцкім фарміраваннем".

Пракурор папрасіла для абвінавачанай 2 гады калоніі.

"Мяркую, што мэты крымінальнай адказнасці ў дачыненні да абвінавачанай, яе выпраўлення і папярэджання ўчынення новых злачынстваў, як з яе боку, так і з боку іншых асоб, будуць дасягнуты толькі пры прызначэнні абвінавачанай Лосік пакарання ў выглядзе пазбаўлення волі", – цытуюць абвінаваўцу дзяржаўныя СМІ.

Сама Дар'я Лосік прасіла, каб ёй прызначылі пакаранне, не звязанае з пазбаўленнем волі, тым больш, што яна адна гадуе чатырохгадовую дачку. Як бачым, суд не пачуў яе словы, і маленькая Паўліна як мінімум на два гады застаецца без бацькоў. Дзяўчынку цяпер гадуюць бабулі і дзядулі Дар'і і Ігара Лосікаў.

Сяргей ЗАБЛОЦКІ.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
20 СТУДЗЕНЯ 2023 г.

СПЕЦЫЯЛЬНЫ РЭПАРТАЖ

«Я ўсё-такі чалавек, і есці хочацца...»

У мінулыя выхадныя карэспандэнт “Народнай Волі” наведаўся ў сталічную сталовую для бяздомных.

Адрас – вуліца Рыбалка, 26 – для многіх людзей, якія вымушаны жыць на вуліцы, добра знаёмы. Менавіта ў гэтым месцы яны могуць бясплатна паесці, атрымаць адзенне і лекі.

Сталовая працуе тры разы на тыдзень – бяздомных кормяць у пятніцу ў 18.00, у суботу – у 13.00, у нядзелю – пачынаючы з 11.00. У буднія дні тут харчуюцца рабочыя, якія працуюць у гэтым індустрыяльным раёне, а ў выхадныя работнікі сталовай за асобную плату гатуюць для бяздомных.

Прыходжу ў суботу каля 13.00. Народу на другім паверсе будынка, дзе месціцца пункт харчавання, ужо даволі шмат. У асноўным мужчыны сярэдняга і жанчыны нявызначанага ўзроста. Хапае і сталых людзей.

Прысутныя займаюць месцы за сталамі, але ўсім не хапае, таму некаторыя стаяць ля ўвахода. Перад абедам стваральнік сацыяльнага праекта “Дапамога бяздомным” і ініцыятар з’яўлення сацыяльнай сталовай **Аляксандр Чарніцкі** праводзіць паўгадзінны біблейскі ўрок.

“Тое, што нам сёння трэба захаваць, каб увайсці ў Царства Божае, – гэта вера і нашы добрыя справы, – распавядае Аляксандр тым, хто прыйшоў у сталовую. – *Нашы добрыя справы і міласэрнасць, нашы маленькія дзеянні нават у гэтай сталовай.*

У нас быў адзін чалавек, які аднойчы прыйшоў нападпітку, а затым пад сталом пакінуў пустыя бутэлькі ад алкагольных напоеў. Я яго ў галаве пра сябе запомніў, але, думаю, паназіраю, як ён далей будзе сябе паводзіць. І, відаць, той мужчына нешта адчуў. Ён яшчэ раз прыйшоў, сеў за сталом, але пасунуўся, каб змог сесці і іншы чалавек, які стаяў побач. Мне гэта спадабалася. Таму што гэта маленькі, але вельмі добры ўчынак. Гэта тыя рэчы, якія прывучаюць нас рабіць дабро. Вось вы зробіце добрую справу, і адчуеце радасць, бо ў вашым сэрцы будзе жыць дабрыня. У вас як быццам маленькія крылы вырастуць за спінай. Вось таму у Евангеліі і напісана: “Навучыцеся рабіць дабро!”

За той час, калі праходзіць біблейскі ўрок, бяздомным раздаюць талоны. На ўсіх прысутных не хапае, але можна атрымаць у другой чарзе не комплексны абед, а кашу з тушонкай, малако і хлеб.

Комплексны абед у гэты дзень – суп, каша з мясной падліўкай, кампот, некалькі кавалкаў белага і чорнага хлеба, сасіска. Людзі стаяць у чарзе, атрымоўваюць на падносах ежу, якую раздаюць валанцёры, і садзяцца за сталы. Многія нават не распранаюцца, тым больш, што асобнага гардэроба для бяздомных няма.

Пасля абеда некаторыя займаюць яшчэ адну чаргу – там, дзе раздаюць кашу з малаком, якія можна ўзяць з сабой. Як кажуць, пра запас. Хтосьці падыходзіць да валанцёраў, каб абнавіць гардэроб – ёсць курткі, джынсы, цёплыя швэдары і шкарпэткі. Затым разыходзяцца па дамах, калі камусьці ёсць куды ісці...

“Першы раз сюды прыйшла, – кажа мне пенсіянерка **Алена Мікалаеўна**. – *На вуліцы не жыву, але ў мяне свая сітуацыя. Узяла кашу і малако, лішнімі не будуць”.*

Стваральнік сацыяльнага праекта “Дапамога бяздомным” і ініцыятар з’яўлення сацыяльнай сталовай Аляксандр Чарніцкі.

62-гадовы **Мікалай** прыходзіць у сталовую з таго часу, як згубіў працу. Скардзіцца, што няма ні працы, ні грошай няма, жыць няма за што. Але жыллё маецца.

– Была б сям’я, сюды б не прыходзіў, – распавядае ён сваю гісторыю. – У мяне двое дзяцей, але са мной сувязь не падтрымліваюць. Дачка наогул ад мяне адмовілася.

Я працаваў раней машыністам-экскаватаршчыкам, амаль 42 гады стажа. Кантракт закончыўся, яго не працягнулі. А мне 62 гады, у перадпенсійным узросце ніхто браць на працу не хоча. Чытаеш аб’яву, што тэрмінова патрабуецца экскаватаршычык, а прыйдзеш уладкоўвацца – ад варот паварот, як толькі даведваюцца, які ў цябе ўзрост.

– За якія сродкі ў такім выпадку жывяце?

– У пятніцу, суботу і нядзелю сюды прыходжу – паем ды яшчэ і з сабой вазьму. У астатнія дні неяк таксама перабіваюся, але становішча безвыходнае. Асабліва зімой. А летам езжджу ў калгас працаваць – там можна рублёў 20–25 зарабіць за дзень ды яшчэ з сабой дадуць садавіны і гародніны. Я летам сюды нават не наведваюся.

А вось 45-гадовая **Марына** ўжо каля паўтара года жыве ў пад’ездзе аднаго з дамоў.

– Так склалася жыццё, – уздыхае жанчына. – Пяць з паловай гадоў адсядзела ў Гомельскай калоніі за ненаўмыснае забойства. Пакуль сядзела, айчым і мама памерлі, а дом у вёсцы ў Магілёўскай вобласці перайшоў да братоў і сясцёр. Родныя не захацелі мяне бачыць. Раней працавала ў вёсцы даяркай, але які сэнс быў ехаць дадому, калі не было жылля? Пазнаёмілася з мужчынам, пераехала да яго ў Мінск, але з ім таксама жыццё не склалася.

– А як вы перажылі моцныя маразы, бо начаваць жа даводзіцца практычна на вуліцы?

– Я на вуліцы не начую. У пад’ездзе батарэя ёсць, таму там не вельмі холадна. Сплю на лесвіцы. Прыходжу прыкладна каля дванаццаці ночы, каб не перашкаджаць жыхарам пад’езда. Ды яны, мяне, шчыра кажучы, і не праганяюць, ведаюць маю сітуацыю. Некаторыя нават ежу раз-пораз даюць ці нейкае адзенне. А сюды жыццё прымусіла прыходзіць. Я ўсё-такі чалавек, і есці хочацца...

“Я прапісаны ў Слуцкім раёне, але прыязджаю сюды да сяброў, тут і жыву, – дадае яшчэ адзін наведвальнік сталовай. – *У бясплатную сталовую прыходжу з сябрам”.*

“Я раней быў індывідуальнікам прадпрымальнікам, а зараз працую па найму, – далучаецца да размовы яшчэ адзін мужчына. – *Прыязджаю сюды на выхадныя паесці, і я б сказаў, што кормяць тут проста цудоўна”.*

– Нашаму сацыяльнаму праекту пайшоў 26-ы год, – распавядае **Аляксандр ЧАРНІЦКІ**. – Пачыналася з таго, што напрыканцы 1990-х гадоў мы вырашылі карміць бяздомных дзяцей. З 1997 года па 2010 гады працавала сталовая для дзяцей з вуліцы.

Але з часам змянялася краіна, змяняліся і розныя сацыяльныя інстытуты. З’явіліся сем’і, якія бралі сабе прыёмных дзяцей, дамы сямейнага тыпу... Зразумела, што бяздомных дзяцей зменшылася, і мы пачалі карміць усіх астатніх бяздомных.

Быў перыяд, калі кармілі асобна дарослых бяздомных і асобна дзяцей, а дзеці прыводзілі яшчэ і сваіх п’яных бацькоў. Дзеці з’ядалі паловы порцыі, а астатняе неслі ў калідор сваёй п’янай маці.

З 2010 года сталовая пачала працаваць толькі для дарослых бяздомных. Адным словам, гэты сацыяльны праект, які пачаўся 1 снежня 1997 года, працягваецца. Хаця раней мы кармілі бяздомных штодзень акрамя суботы і нядзелю, а зараз толькі тры разы на тыдзень.

– З чым гэта звязана?

– Зыходзім з таго, колькі ў нас фінансаў. Мы пастаянна робім публікацыі на сваёй старонцы ў Фэйсбук, просім дапамогу, і некаторыя адгукаюцца. У сваю чаргу мы робім відэасправаздачы з кожнага кармлення бяздомных, а таму ў нас усё досыць празрыста.

Таму, як ужо казаў, мінчане мінчане. Хтосьці прыносіць грошы, нехта прадукты, адзенне, медыкаменты. Такім чынам і фарміруецца наш невялікі бюджэт.

Трэба адзначыць, што адна сталічная царква нам таксама добра дапамагае. У сваю чаргу і мы, як вы бачылі, не толькі збіраем людзей, каб іх пакарміць, але і даем ім біблейскія ўрокі.

Увогуле, гэты праект – ён хрысціянскі, бо дабрачыннасць ідзе менавіта ад хрысціянскай ідэі. Таму бяздомным мы стараемся даць не толькі ежу, але яшчэ і духоўны фундамент, каб людзі маглі не толькі паесці ды наладзіць сваё жыццё, але каб у іх з’явіўся і нейкі ўнутраны стрыжань, каб працягваць жыццё і разумець,

што над намі ёсць Бог, які дапаможа ў любой сітуацыі.

– Ці змяняюцца тыя, хто да вас прыходзіцы?

– Безумоўна. Некаторыя знаходзяць працу, здымаюць пакоі, каб не начаваць пад акрытым небам, наладжваюць жыццё. Хтосьці прыходзіць у царкву і прымае хрышчэнне.

– Які ў вас бюджэт на тыдзень?

– Каб пакарміць бяздомых адзін дзень, нам патрэбна 140–150 долараў. Суадносна, на тры дні неабходна каля 450 долараў.

На 150 долараў заказваем 50 комплексных абедаў, якія гатуюць работнікі сталовай. З імі разлічваемся асобна. Акрамя таго, дома асабіста я гатую яшчэ дадаткова каля 40 літраў кашы з тушонкай. Звычайна на гэта патрэбна 8 кілаграмаў рыса ці грэчкі і 12 банак тушонкі. Гэтай кашай можна яшчэ 50 чалавек накарміць, бо комплесных абедаў на ўсіх не хапае, а кожны раз сталовую наведваюць каля 100 чалавек.

Мінчане нам, здараецца, яшчэ нейкія гуркі салёныя прыносяць, сасіскі, малако, таму стараемся накарміць як мага больш людзей.

Дарэчы, былі часы, калі ежа танней каштавала. Я неяк пагартаў старую дакументацыю 1997 года і заўважыў, што тады на 27 долараў мы маглі 100 дзяцей накарміць. Раней комплексны абед абыходзіўся ў некалькі дзесяткаў цэнтаў, а зараз ён каштуе каля 2 долараў.

Увогуле, за 25 гадоў мы пабывалі ў розных месцах. Пачыналі каля Акадэміі навук у сталовай на Пятруся Броўкі (сталовая “Амкадора”, а зараз там клуб), затым працавалі ў іншых гарадскіх пунктах харчавання, адзін час кармілі людзей нават у царкве.

– Можа, ёсць багатыя мецэнаты, якія гатовы ахвяраваць грошы на такі дабрачынны праект?

– Такіх адзінкі. Здараецца, калі людзі з’язджаюць жыць ці працаваць за мяжу, то прыносяць нам адзенне. Але ўвогуле сітуацыя такая, што грамадства стала больш бедным, таму дапамогі паступае ўсё менш і менш.

Хаця нам зімой і на самай справе патрэбна шмат адзення, абутку, бо былі выпадкі, што чалавек прыходзіў да нас у мароз ледзь не ў лапцях – абутак у яго быў ізалентай перавязаны, каб зусім не развалíцца.

– Колькі ў сярэднім прыходзіць на такі абед?

– Прыкладна сто чалавек. А калі на вуліцы моцныя маразы, то каля 130 наведваецца. Летам, зразумела, наведвальнасць зніжаецца да 70–80 чалавек.

– Я заўважыў, што паесці ў сталовую прыходзяць не толькі бяздомныя...

– Кантынгент і насамрэч вельмі розны. Каля 60 працэнтаў – гэта бяздомныя, а астатнія – тыя, хто мае сваё жыллё, але грошай не хапае на ежу. Гэта інваліды, людзі з малой пенсіяй... Мы не адвярнуліся ад іх, таму кормім таксама.

Але асноўная маса, з якой мы працуем, гэта, натуральна, людзі, якія па тых ці іншых прычынах вымушаны жыць на вуліцы. Суадносна, гэтыя людзі ў нас у прыярытэце. Таму, калі мы раздаем адзенне, якога на ўсіх не хапае, то ў першую чаргу апранаем бяздомных. Тое самае і з лекамі.

– Адзенне мінчане прыносяць?

– Працяглы час мы працавалі са шведамі, таму атрымлівалі адтуль гуманітарную дапамогу. Дарэчы, менавіта яны і дапамаглі мне стварыць сацыяльную сталовую, а ў 1999 годзе мы адкрылі яшчэ і невялікі дзіцячы прытулак.

Да 2010 года ў нас была чатырохпакаёвая кватэра, у якой жылі каля 20 дзяцей, але той праект завяршыўся з-за таго, што ў гэтым накірунку пачаліся розныя дзяржаўныя праграмы і дубліраваць іх не было сэнсу.

– Сярод тых, хто прыходзіць у вашую сталовую, ёсць пастаянныя наведвальнікі ці людзі пастаянна розныя?

– І пастаянныя кліенты ёсць, і новыя прыходзяць. Вось, напрыклад, выйшаў чалавек з турмы, не аднавіў свае дакументы, на працу не ўладкаваўся. Прыходзіць да нас месяц, а то і тры месяцы. І мы такім шчыра кажам: “Хлопцы, вы – маладыя, таму, як толькі зрабілі дакументы і знайшлі працу, карміце сябе самі”. Адна справа, калі сталы чалавек, у якога няма ні сям’і, ні блізкіх, не можа сябе пракарміць і зусім іншая, калі моладзь можа, але не хоча працаваць.

Памятаю, адзін малады чалавек спачатку прыходзіў да нас, а пасля знік і ўжо праз нейкі час прыязджае на “Вольва”. Працаўладкаваўся, атрымаў пакой у інтэрнаце, узяў у лізінг машыну... Андрэй затым нават на біблейскім уроку выступіў перад бяздомнымі, распавёў, як ён змяніў сваё жыццё. Сёння прыходзіў хлопец, які слесарам на СТА ўладкаваўся. Праўда, жылля пакуль няма, таму спіць у гаражы, дзе і рамантуе машыны.

Пад Мінскам у нас ёсць прыватны хрысціянскі Дом састарэлых, які зрабілі ў былой школе, таму адвез туды аднаго бяздомнага, які спіць на вакзале, і яго пастаянна забірае міліцыя. І раней некалькі бяздомных туды адвозілі, але не ўсе там прыжываліся. Бяздомныя любяць свабоду, нярэдка злоўжываюць алкаголем, а ў Доме састарэлых усё-такі свае правілы, якім трэба падпарадкоўвацца. І людзі ўцякаюць, якое б не было надвор’е. Бяздомныя – гэта спецыфічная катэгорыя людзей, якія нават у добрых умовах прагнуць свабоды.

– Я бачыў, што і зараз да вас прыходзіў нейкі мужчына нападпітку...

– Тыя, хто любіць выпіць, гэта наша бяда, але ў нас з гэтай нагоды строгія правілы. Калі чалавек выпіў, але адэкватны, ён галодны, то мы яшчэ пакормім. Але ж ёсць і такія, хто прыходзіць п’яны ды пачанае лаяцца. Яны на вуліцы п’юць, а сюды заходзяць закусваць. Такім мы ўказваем на дзверы.

– Вы многіх, напэўна, ужо ведаеце асабіста?

– Безумоўна. Напрыклад, самы сталы наведвальнік нашай сталовай – 82-гадовы дзядуля, які практычна ўсё жыццё адпрацаваў вартаўніком у сталічнай царкве на вуліцы Казлова. Размаўляе выключна на беларускай мове. У яго ёсць свая кватэра, але чалавеку не хапае на жыццё, таму прыходзіць да нас.

Шмат людзей, у многіх няпростыя лёсы, таму для мяне яны, як блізкія. За кожнага перажываю, радуюся, калі чалавеку ўдаецца дапамагчы.

Я – мастак, зарабляю сабе на хлеб жывапісам. Езжу з выставамі карцін у Швецыю, Еўропу, Амерыку, хаця апошнім часам лагістыка крыху парушылася.

А дапамога бяздомным – гэта для мяне ідэя. І, думаю, не самая дрэнная...

Алесь СІВЫ.

Фота аўтара.

Народная Воля http://www.nv-online.info
20 СТУДЗЕНЯ 2023 г.

РЭЗАНАНС

«СПРАВА БЕЛАВУСА»:
абвінавачванне, якое прымусіла ўспомніць сталінскія працэсы

Скончана следства па справе вядомага рупліўца на ніве беларушчыны, прадстаўніка маладой плыні так званай "асветніцкай апазіцыі" Паўла Белавуса. Справа перададзена ў пракуратуру для накіравання ў суд. Паведамленне пра гэта, якое распаўсюдзіла дзяржаўнае інфармацыйнае агентства БЕЛТА, прымусіла многіх успомніць кнігі і фільмы пра сталінскія працэсы над "здраднікамі" і "шпіёнамі".

Як распавёў начальнік упраўлення Следчага камітэта па Мінску Сяргей Паско, *"па дадзеных следства, 35-гадовы ўраджэнец Гродзенскай вобласці Павел Белавус на працягу дзесяці гадоў вёў актыўную дзейнасць, накіраваную на змену дзяржаўнай улады неканстытуцыйным шляхам"*.

"У 2011 годзе абвінавачаны для пошуку аднадумцаў пачаў трансляваць патрэбную яму інфармацыю ў масы. Пад выглядам культурна-гістарычнага развіцця ў розных агульнадаступных сацыяльных сетках і на сайтах ён распаўсюджваў ідэі беларускага нацыяналізму, мэтай якіх з'яўлялася змена дзяржаўнай улады ў Беларусі. Абвінавачаны зарэгістраваўся ў якасці індывідуальнага прадпрымальніка і заснаваў Таварыства з абмежаванай адказнасцю (крама па анлайн – і афлайн-продажы тавараў), пасля чаго пачаў праводзіць розныя масавыя мерапрыемствы.

Створаныя бізнес-праекты адкрылі прадпрымальніку новыя магчымасці. Паколькі Беларусь заўсёды знаходзілася ў цэнтры ўвагі на палітычнай арэне, хутка знайшліся тыя, хто быў гатовы спансіраваць развіццё яго антыдзяржаўнай дзейнасці. Фігурант падпісаў не менш за 12 дагавораў з рознымі замежнымі прадстаўнікамі і кампаніямі. З тых часоў экстрэмісцкая дзейнасць на тэрыторыі Беларусі набывала новыя абароты дзякуючы уліванням з-за мяжы. Следствам устаноўлена, што абвінавачаны ў інтарэсах замежных арганізацый для хутчэйшай змены дзяржаўнай улады стымуляваў варожасць суайчыннікаў у дачыненні да Радзімы. Сваімі злачыннымі дзеяннямі Павел Белавус на працягу дзесяці гадоў ставіў пад пагрозу знешнюю і ўнутраную бяспеку дзяржавы. За гэта ён атрымаў ад замежных спонсараў больш за 150 тысяч долараў, 50 тысяч еўра і 40 тысяч злотых.

На хвалі пратэстнага руху ў 2020 годзе фігурант выйшаў на новы ўзровень. Распрацаваўшы інфармацыйную прадукцыю, у тым ліку фота і відэа, ён рыхтаваў грамадзян да ажыццяўлення самых радыкальных дзеянняў. У некаторых памятках змяшчалася інфармацыя аб выплаце ганарару за ўдзел у вулічных беспарадках. Акрамя гэтага, ён уваходзіў у склад наглядальнага савета і прымаў удзел у кіраўніцтве экстрэмісцкім фарміраваннем «Беларуская Рада Культуры».

Пры расследаванні крымінальнай справы дапытаны абвінавачаны і сведкі, а таксама праведзены шматлікія агляды прадметаў, дакументаў і камп'ютарнай інфармацыі. Па выніках расследавання 35-гадоваму мужчыне прад'яўлена абвінавачванне па наступных артыкулах Крымінальнага кодэкса: ч.1 арт.356 (Здрада дзяржаве); ч.1 арт.342 (Арганізацыя і падрыхтоўка дзеянняў, якія груба парушаюць грамадскі парадак); ч. 3 арт. 361 (Заклікі да дзеянняў, накіраваных на прычыненне шкоды нацыянальнай бяспецы Рэспублікі Беларусь); ч.1 арт.361-1 (Кіраўніцтва экстрэмісцкім фарміраваннем).

На маёмасць абвінавачанага накладзены арышт на агульную суму больш за 50 тысяч беларускіх рублёў. Да яго з санкцыі пракурора прыменена мера стрымання ў выглядзе заключэння пад варту. Расследаванне крымінальнай справы завершана, матэрыялы перададзеныя пракурору для накіравання ў суд", – гаворыцца ў паведамленні.

Хто такі Павел Белавус?

Павел Белавус нарадзіўся ў 1987 годзе ў Лідзе, вучыўся ў школе № 14. Вышэйшую адукацыю атрымаў на геаграфічным факультэце ў Брэсцкім дзяржаўным універсітэце па спэцыяльнасці «Турыстычны мэнэджмент», дзе быў удзельнікам маладзёжнай арганізацыі «Дзедзіч», а таксама адным з рэдактараў аднайменнага выдання.

«Хоць і вучыўся на геафаку, хацеў стаць журналістам. Я паступаў туды, бо добра ведаў беларускую мову, матэматыку, і мне патрэбны быў трэці прадмет. І я такі: „О, геаграфія! Паеду паступаць на геафак". Але з другога курса я пачаў пісаць, больш працаваў у журналісцкай сферы. Дзякуючы геафаку і таму, што я вучыўся ў Брэсце, я пазнаёміўся з „Дзедзічам", які зацягнуў мяне ў актывізм», – расказваў пра сябе Белавус.

Пасля заканчэння ўніверсітэта ён працаваў па размеркаванні ў турфірме. Потым служыў у беларускім войску пад Барысавам, дзе і з'явілася ідэя стварэння культурніцкай пляцоўкі, будучай «Арт Сядзібы».

У якасці дырэктара «Арт Сядзібы» Белавус быў суарганізатарам шэрагу культурніцкіх і асветніцкіх мерапрыемстваў: «Дня вышыванкі» (праходзіў двойчы, у кастрычніку і снежні 2014 года) і «Мова-фэста» (люты 2020), беларускамоўнага квізу «Варта», раздачы 5 тысячы метраў стужкі з беларускім арнаментам і іншых мерапрыемстваў. Нагадаем, што мерапрыемствы і імпрэзы Белавус ладзіў разам з Франакам Вячоркам, які зараз з'яўляецца адным з галоўных дарадцаў Святланы Ціханоўскай. Ёсць версія, што сувязь з Вячоркам, якую Павел не прыпыніў, і стала прычынай абвінавачвання ў "здрадзе дзяржаве" як сувязь з "агентам заходніх разведак". Але гэта толькі версія.

Як бы то ні было, сумесны праект Белавуса і Вячоркі ў той час проста "выбухнуў" у беларускай культурніцкай і грамадскай прасторы. У «Арт Сядзібе» ладзіліся курсы беларускай мовы, якія вялі мовазнаўцы Вінцук Вячорка і Пётр Садоўскі, заняткі па аратарскім майстэрстве, курсы відэамантажу, творчыя вечарыны і імпрэзы. Працавала свая тэатральная студыя, пэўны час у памяшканнях «Арт Сядзібы» свае рэпэтыцыі і паказы ладзіў «Свабодны тэатр».

У 2014 годзе Белавус заснаваў краму па продажы нацыянальнай сімволікі, сувеніраў і адзення з выявамі гістарычных і нацыянальных сімвалаў: бел-чырвона-белых сцягаў, гербаў «Пагоня», цішотак з нацыянальным арнаментам, кубкаў, значкоў і іншай аналагічнай прадукцыі. За шэсць гадоў (да закрыцця ў 2020-м) асартымент тавараў крамы павялічыўся з дзясяткаў да тысячаў пазіцый. Крама супрацоўнічала з Федэрацыяй футболу Беларусі, была партнёрам Фэдэрацыі футболу ў распрацоўцы і прэзентацыі новай формы нацыянальнай зборнай, якую паказалі ў верасні 2018 года. Вясной 2020-га Белавус арганізаваў дабрачынную акцыю для дзяржаўных шпіталяў і паліклінік: у медыцынскія ўстановы было перададзена 50 тысяч масак.

У 2020 годзе Белавус стварыў грамадскую кампанію «Годна», якая вывучала і абмяркоўвала сучасную нацыянальную ідэю Беларусі.

Нягледзячы на цалкам мірны характар сваёй працы ў якасці менеджэра розных культурніцкіх праектаў, Павел Белавус шматразова сутыкаўся з перашкодамі і ціскам выканаўчых улад на свае ініцыятывы.

18 чэрвеня 2020 года па выніках праверкі, праведзенай міліцыяй і санстанцыяй, дзейнасць крамы запатрабавалі прыпыніць «да ліквідацыі парушэнняў». Сярод парушэнняў (спіс якіх займаў дзве старонкі) было пазначана, што дзейнасць «стварае пагрозу нацыянальнай бяспецы, прычыненне шкоды жыцця і здароўя насельніцтва, навакольнаму асяроддзю».

Пасля гэтага ў краме пачаліся няспынныя праверкі, камунальныя службы адключылі электрычнасць, а Мінгарвыканкам запатрабаваў прыбраць з будынка фірмовую шыльду. 23 чэрвеня Павел Белавус абвясціў, што крама спыняе працу і заклікаў жадаючых набываць тавары, пакуль іх не арыштавалі. У той жа вечар людзі з салідарнасці сталі збірацца ў чаргу ля дому № 18 па праспекце Машэрава, дзе месцілася крама. Праз нейкі час пад'ехаў аўтазак, і АМАП пачаў затрыманні. Гэтыя падзеі сталі прадвеснікам таго, што прэзідэнцкія выбары пойдуць па вельмі жорсткім сцэнары.

20 верасня 2020 Павел Белавус быў затрыманы ў Мінску на так званым «Маршы справядлівасці». Адсядзеў "на сутках".

30 студзеня 2021 года ў офіс прыйшлі міліцыянеры, забралі ўсю тэхніку і тавары кампаніі. Чатырох працаўнікоў крамы даставілі ў Савецкі РАУС, дзе на іх склалі пратаколы аб правапарушэннях (яны атрымалі ад 15 да 20 сутак адміністратыўнага арышту).

Белавуса на той час на месцы не было. Яго затрымалі толькі 15 лістапада 2021 года. Мужчына пайшоў па выкліку ў міліцыю, адкуль яго ўжо не выпусцілі, а перавялі на Акрэсціна. Меркаванай прычынай затрымання напачатку было тое, што ён пасылаў «Белпоштай» кнігу «Беларуская нацыянальная ідэя» Зміцера Лукашука, якую прызналі экстрэмісцкай. Пасля гэтага Белавуса тройчы судзілі па адміністрацыйных справах (на 15, 13 і 7 сутак), а пасля ўжо па крымінальнай справе перавялі ў СІЗА.

Рэзананс

Свядомых беларусаў ужо цяжка нечым здзівіць, але расповед Сяргея Паско пра справу Белавуса сапраўды здзівіў.

"Падпісваў дагаворы з замежнымі кампаніямі..." А чаму прадпрымальнік не можа падпісваць дагаворы з замежнымі кампаніямі, чаму не можа з імі супрацоўнічаць?

"Стымуляваў варожасць суайчыннікаў у дачыненні да Радзімы..." Як стымуляваў? Тым, што сам гаварыў па-беларуску і агітаваў вывучаць мову і гісторыю нашай дзяржавы?.. Тым, што будзіў у беларусах беларусаў?

"У абвінавачванні Паўлу Белавусу фраза «беларускі нацыяналізм» упершыню гучыць не ў палітычным ці публіцыстычным, а ў юрыдычным, прававым кантэксце. Белавуса абвінавачваюць у «дзяржаўнай здрадзе».

Што такое «беларускі нацыяналізм», як і ўвогуле «нацыяналізм» – не ведае ніхто. Існуюць сотні трактовак паняцця «нацыяналізм» – ад надзвычай адмоўных да выключна станоўчых.

Але у афіцыйных прапагандыстаў, сілавікоў, чыноўнікаў разуменне «беларускага нацыяналізму» адно – вернасць Беларусі. І, канешне ж, ужыванне беларускай мовы. Беларуская мова – не адзіная, але першая прыкмета "беларускага нацыяналіста", – піша дэпутат Вярхоўнага Савета 12-га склікання **Сяргей Навумчык** на сваёй старонцы ў Фэйсбук.

"Мне падаецца, яны разглядаюць беларускі нацыяналізм як сепаратызм. І таму артыкул "Здрада дзяржаве" тут цалкам лагічны. Але не Беларусі здрада, а Расіі", – так пракаментаваў навіну пра тое, у чым абвінавачваюць Белавуса, былы адвакат **Міхаіл Кірылюк.**

Няўжо мы сапраўды дайшлі да падобных судоў і абвінавачванняў? Такое не месціцца ў галаве! У такое не хочацца верыць!

Ігар МАРОЗАЎ.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
20 СТУДЗЕНЯ 2023 г.

SOS!

Китай: ежедневно заражаются короновирусом десятки миллионов человек?

Пандемия коронавируса постепенно исчезла с повестки дня европейских стран и больше особо не беспокоит общественность. В то же время Китай, где впервые и появился COVID-19, продолжает переживать самую настоящую катастрофу.

По сообщениям зарубежных СМИ, число зараженных вирусом в стране возросло до фантастических масштабов сразу после того, как власти Поднебесной ослабили строгие карантинные меры с учетом растущего недовольства населения.

Теперь в Китае официально запрещена публикация статистики по количеству заражений и смертей, однако западные источники утверждают, что пару недель назад ежедневно в стране заражались десятки миллионов, а умирали в среднем от 9 до 10 тысяч человек.

Например, по данным Bloomberg, по состоянию на 20 декабря прошлого года в Китае было зарегистрировано 37 миллионов новых заражений.

Власти Китая, которые на протяжении трех лет придерживались политики «нулевой терпимости» по отношению к вирусу, в конце 2022 года пошли на резкое смягчение ограничений. Причиной этого стали крупнейшие за десятилетия акции протеста, вызванные усталостью жителей от постоянных локдаунов: первоначально их участники просили отменить антиковидные ограничения, однако затем стали выдвигать и политические требования.

Аналитики британской компании Airfinity, занимающейся сбором данных о состоянии здоровья, считают, что в начале января от вируса в Поднебесной ежедневно умирали до 9000 человек. Многие похоронные бюро и больницы сильно перегружены, а международные эксперты в области здравоохранения прогнозируют, что в этом году избыточная смертность в Китае составит не менее миллиона человек.

На фоне этой ситуации переполнены и китайские крематории. Соответствующую информацию опубликовал Bloomberg. По информации сотрудника похоронного дома, расположенного в Пекине, прежде в день сжигали не более 40 тел, однако в последнее время отметка превысила 140.

Работники крематория в Лунхуа заявили, что каждый день сжигаются в пять раз больше тел, чем прежде. «Похоронные бюро в крупных городах заполнены, и некоторые эксперты предупреждают, что худшее впереди», – сообщает агентство.

Отчаявшиеся китайцы вынуждены сжигать своих близких, умерших от вируса, прямо на улицах. Об этом свидетельствуют видеозаписи, размещенные в соцсетях.

Вирусологи по всему миру подчеркивают: причина в том, что ранее Китай придерживался жесткого локдауна, а у населения не выработался необходимый иммунитет.

«Едва ли планету вновь может захлестнуть новая большая волна смертельной эпидемии из Китая. Ведь в большей части остального мира уже постепенно выработался иммунитет к вирусу», – отмечает индийский вирусолог Чандракант Лахария.

Однако в некоторых странах, в том числе в США и Франции, выразили опасения, что огромное количество потенциальных случаев заражения среди 1,4-миллиардного населения Китая позволит вирусу мутировать и приведет к появлению новых вариантов. Опасения, надо сказать, небезосновательны: за последние месяцы появился целый ряд различных подвидов «Омикрона».

5 января Всемирная организация здравоохранения (ВОЗ) обвинила власти Китая в предоставлении неполных данных о количестве смертей от коронавируса. Директор программы ВОЗ по чрезвычайным ситуациям Майкл Райан заявил, что полученные данные не в полной мере отражают количество госпитализаций и смертей от COVID-19 в стране. Он также призвал обеспечить большую прозрачность по вопросам коронавирусной инфекции.

Президент США Джозеф Байден заявил недавно, что серьезно обеспокоен недостаточными действиями властей Китая против распространения коронавирусной инфекции в стране. В ответ на это заявление МИД КНР призвал американскую сторону «не политизировать ситуацию».

Всемирная организация здравоохранения заявляет, что новый штамм коронавируса, распространяющийся в Китае, вовсе не нов. Но вместе с этим в ряде западных стран действительно зарегистрирован ранее не имевший аналогов штамм вируса, который передается еще быстрее. Эксперты называют этот штамм XBB.1.5. В информации, обнародованной Институтом Сэнгера – одним из крупнейших центров мониторинга COVID-19 в Англии, – говорится, что данный штамм может заражать людей, несмотря на иммунитет, приобретенный в результате вакцинации или заражения. В настоящее время на этот штамм приходится 4 процента новых инфекций в Великобритании. С другой стороны, Центр по контролю и профилактике заболеваний США (CDC) подтвердил, что в стране стремительно распространяется новая версия коронавируса. В Центре сообщили, что, по их оценкам, этот штамм является доминирующим в северо-западных штатах страны.

Эксперты обеспокоены тем, что резкий рост числа заражений коронавирусом в Китае может привести к появлению других, устойчивых к вакцинам, вариантов вируса. Это создаст угрозу мировой системе здравоохранения.

Фарид ИСАЕВ.

(Haqqin.az)

ЭВРИКА!

В Японии начали вырабатывать электричество из снега

На северо-востоке Японии начались исследования по выработке электроэнергии из нежелательного снега. Об этом пишет Kyodo News.

Отмечается, что в городе Аомори каждый год наблюдается сильный снегопад. Там в декабре начались испытания в бассейне заброшенной начальной школы с целью изучить возможность производства энергии за счет использования разницы температур между хранящимся снегом и окружающим воздухом.

«В рамках совместного проекта местный ИТ-стартап Forte Co. и Университет электрокоммуникаций в Токио планируют привести в действие турбину с помощью энергии, вырабатываемой при испарении жидкости, охлажденной хранящимся снегом, за счет тепла окружающего воздуха», – сказано в сообщении.

Также известно, что в прошлом году расходы на уборку снега выросли до рекордных 5,9 млрд иен (44,6 млн долларов).

«Снег считался неприятностью, но мы можем найти ему хорошее применение», – сказал городской чиновник.

16 декабря около 10 рабочих Forte уложили изоляционные материалы внутри бассейна, чтобы снег оставался холодным. Среди проблем такого новшества – поиск крупного объекта для хранения снега, а также обеспечение нагретого воздуха в холодное время года.

Для получения большой разницы температур, компания рассмотрит возможность использования тепла горячих источников.

«Это возобновляемый источник энергии, уникальный для региона с сильным снегопадом. Он также приведет к созданию новой отрасли», – отметил глава Forte.

СЛЫШАЛИ

В Кыргызстане предложили переименовать страну

Бывший премьер-министр Кыргызстана **Феликс Кулов** предложил изменить название республики.

Кулов отметил, что на международной арене часто путают название стран. Так, напомнил он, на недавнем конкурсе красоты «Мисс Вселенная» ведущая перепутала название страны, представив кыргызскую участницу как из Казахстана. Также, по его словам, из-за схожести произношения на английском языке Кыргызстан путают с Курдистаном.

«В свое время я предложил дать официальное название нашей стране – Республика Кыргыз, по аналогии с Республикой Куба, Республикой Коми, Республикой Саха (Якутия)...

Мои политические оппоненты, понятное дело, сразу же принялись критиковать, найдя, по их мнению, хороший повод поизмываться. Но позже эта тема стала периодически вновь и вновь активно подниматься.

В нашей Конституции название страны на официальном языке звучит так – «Кыргызская Республика (Кыргызстан)», а на государственном языке – «Кыргыз Республикасы (Кыргызстан)». Если название будет «Республика Кыргыз», то на всех языках будет писаться и произноситься одинаково. Понимаю, что обязательно найдутся критики, которые начнут гундеть, что сейчас не до переименований. Согласен, сегодня не до этого. Но почему бы не порассуждать на перспективу, чтобы настроиться в будущем на возможные перемены?» – предлагает политик.

Отметим, что дискуссия по поводу переименования страны возникает не в первый раз. В разные годы политики и общественные деятели предлагали переименовать Кыргызстан в Соединенные штаты Кыргызстана, Страну небесных гор, Землю Кыргызов, Кыргызскую Народную Республику (КНР). Предлагали переименовать и Бишкек – в Турдакун или Манас. Бывший министр юстиции Марат Кайыпов во время обсуждения проекта Конституции в 2020 году также предлагал изменить название страны на «Республику Кыргыз».

Анна ГОРДЫНЕЦ.

ДЕМОГРАФИЯ

Население Поднебесной начало сокращаться впервые с 1960-х годов

За последний год население Китая сократилось на 850 тысяч человек, сообщает Bloomberg. Это связано со всплеском смертей от COVID и низкой рождаемостью. Страна рискует потерять статус самого густонаселенного государства в мире в пользу Индии.

Население Китая начало сокращаться в 2022 году впервые за шесть десятилетий. Это важная веха для второй по величине экономики мира, которая сталкивается со все более серьезным демографическим кризисом.

Согласно данным, опубликованным Национальным бюро статистики, на конец прошлого года в Китае проживало 1,41 миллиарда человек, что на 850 тысяч меньше, чем на конец 2021 года. Это первое снижение с 1961 года, последнего года Великого голода при бывшем лидере Мао Цзэдуне.

В 2022 году родилось около 9,56 миллиона младенцев по сравнению с 10,62 миллиона годом ранее. Это самый низкий показатель по крайней мере с 1950 года.

Сокращение численности населения произошло гораздо быстрее, чем ожидалось ранее, и может послужить тормозом для экономического роста, снизив спрос, например, на жилье. Из-за спада китайской экономике может быть трудно обогнать США, и в этом году страна рискует потерять статус самого густонаселенного государства в мире в пользу Индии.

Совсем недавно, в 2019 году, Организация Объединенных Наций прогнозировала, что численность населения в Китае достигнет максимума в 2031 году, а затем сократится. Но в прошлом году ООН пересмотрела эту оценку, заявив, что пик пришелся на начало 2022 года. Страна идет по стопам других государств Восточной Азии, таких как Япония или Южная Корея, где уровень рождаемости резко упал, а население стареет и начинает сокращаться по мере того, как они становятся более богатыми и развитыми.

ПОДСЧИТАЛИ...

В Литве проживают почти 50 тысяч белорусов

Количество иностранцев, проживающих в Литве, является самым высоким за весь период независимости, сообщают литовские СМИ со ссылкой на Департамент миграции. Белорусы – вторая по величине группа иностранцев.

По данным за второе полугодие 2022 года, общее число зарегистрированных и проживающих в Литве иностранцев составляет 189.411 человек.

Большая часть из них – украинцы. Их проживает в Литве 94.891 человек.

На втором месте белорусы – 48.804.

На третьем – граждане России. Их насчитывается 15.706.

Белорусы получили наибольшее среди иностранцев количество разрешений на временное проживание в Литве на основании работы – 25.556.

Ранее подобной статистикой делились польские госорганы. По данным на 30 ноября 2022 года, в Польше проживало 68.684 граждан Беларуси. В это число входят люди, которые получили на территории Польши документ с правом на длительное пребывание в стране (ПМЖ, ВНЖ, статус беженца и тому подобные).

Иван ШАВЛЮК.

Народная Воля http://www.nv-online.info
20 СТУДЗЕНЯ 2023 г.

КОМПЕТЕНТНО

Бункерный бред

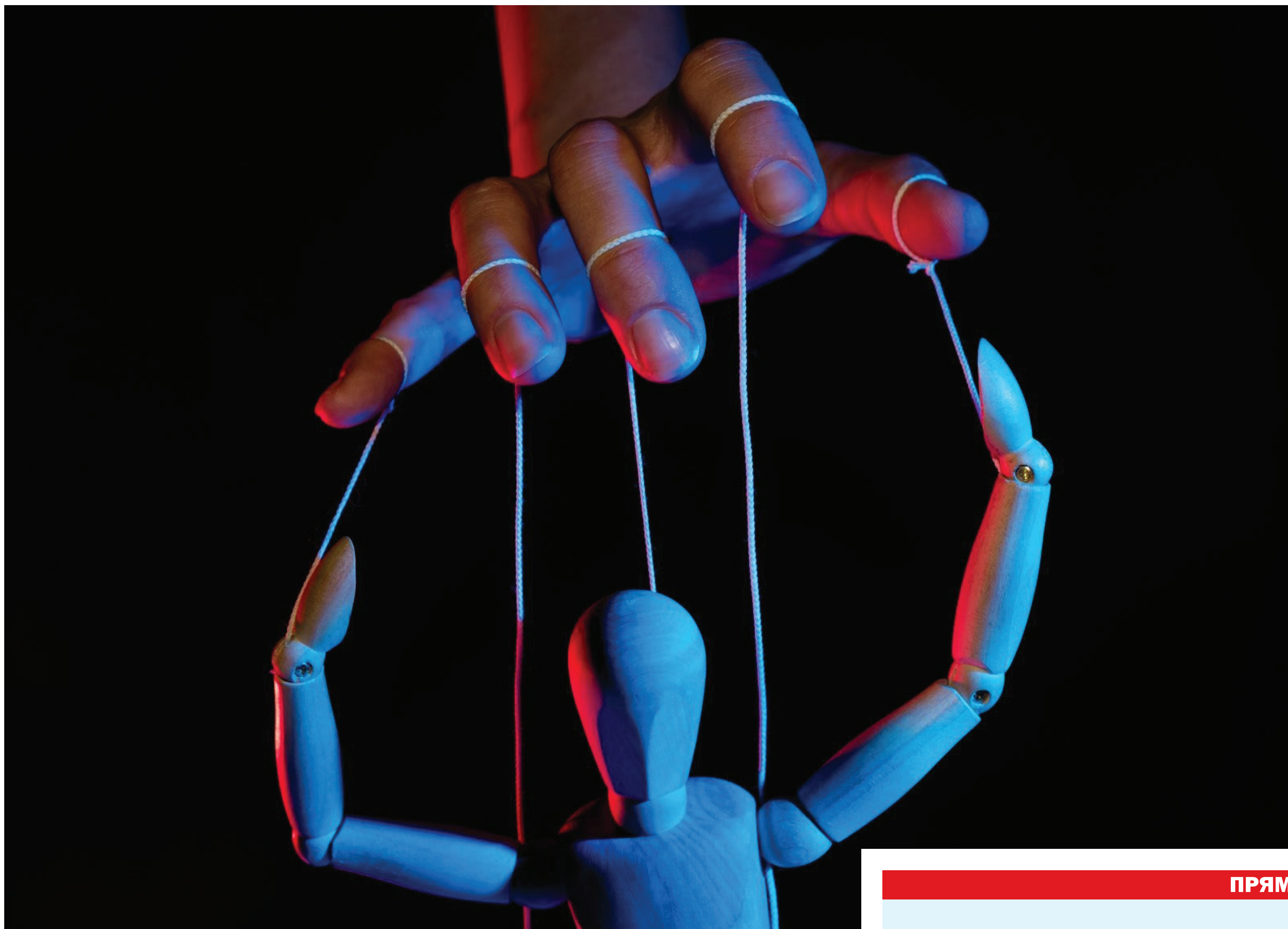

От пропагандистов, депутатов, силовиков, министров мы постоянно слышим устрашающие версии о том, что «Запад хочет нас уничтожить», чтобы на планете хорошо жил только «золотой миллиард», и тому подобное. Откуда берутся эти конспирологические измышления? Что за ними стоит?

Понятно, что наши, пропагандисты подобную «аналитику» заимствуют у российских. А откуда там черпают подобный бред?

«Новая газета. Европа» собрала пять недавних безумных теорий и попросила антрополога и автора телеграм-канала «(Не)занимательная антропология» **Александру Архипову** объяснить, откуда они берутся и почему люди в них верят.

– Конспирологическая теория – это набор представлений, согласно которым на повседневную жизнь людей влияет небольшая тайная группа заговорщиков. И эта очень маленькая группа заговорщиков какими-то странными способами управляет жизнью большого количества людей. Эти существа влияют на всё, что происходит, и всё подчиняется скрытым замыслам этих существ.

В России и странах постсоветского пространства довольно широко распространены антиглобалистские, антиколониальные теории. Согласно этим теориям, Россия является территорией, которую стараются превратить в колонию США или «Запада». Такие теории – это некий язык говорения о собственном суверенитете. Кроме всего прочего, они сильно упрощают все объяснения и делают сложное легким и очень доступным. В этом смысле конспирология всегда побеждает науку, потому что, когда есть научно-аналитические объяснения, приходится много над ними думать, а тотальная конспирология создает простое объяснение всего происходящего на свете.

Во время войны теории заговора распространяются шире именно по этой причине – они объясняют всё. Вопрос сейчас даже не в том, верят люди в них или не верят, просто с помощью теорий можно объяснить, что происходит. Я замеряла: у постов про биолаборатории вокруг России невероятное количество лайков и комментов. Это означает, что люди ужасно активно начинают обсуждать это, страшно ругаться между собой, комментировать посты и так далее. Такие теории явно очень сильно возбуждают.

Патрушев и теория «золотого миллиарда»

«Стиль англосаксов не меняется веками. Так и сегодня они продолжают диктовать свои условия миру, хамски попирая суверенные права государств. Прикрывая свои действия словами о борьбе за права человека, свободу и демократию, на самом деле реализуют доктрину «золотого миллиарда», предполагающую, что процветать в этом мире может ограниченное количество людей. Удел же остальных, как они считают, гнуть спину во имя их цели», – так в интервью газете «Аргументы и факты» высказался секретарь Совета Безопасности России Николай Патрушев.

На протяжении всего разговора с журналистами один из приближенных к Владимиру Путину политиков продолжал рассуждать о мировом заговоре, бенефициарами которого являются англосаксы и «кучка магнатов с Уолл-стрит».

– Эта теория говорит о том, что Запад хочет истребить всех и оставить только золотой миллиард людей, которые будут жить на Земле, а остальные должны умереть. Поэтому Запад якобы делает все, чтобы те, кто не относится к золотому миллиарду, вымерли – этим занимаются некоторые заговорщики в правительстве на коллективном Западе. Такая теория возникла в России и распространяется в основном на постсоветских территориях, – рассказывает исследовательница Александра Архипова.

Теория «золотого миллиарда» – одна из самых популярных у нас теорий заговора. Широкую популярность в России термин «золотой миллиард» получил в 90-е годы, сегодня же сторонники этой теории заговора утверждают, что существует мировой сговор богатых стран против бедных, чтобы не делиться с ними ресурсами и деньгами. При этом заметим, что существование оформленной доктрины «Золотого миллиарда» ничем не подтверждено.

Однако интерпретация теории «золотого миллиарда» Николаем Патрушевым еще не самая безумная, считает Архипова.

Более радикальных взглядов в рамках этой же теории придерживается, например, депутат Госдумы и организатор так называемого национально-освободительного движения России **Евгений Федоров**.

По его мнению, Россия является колонией США, а российские чиновники руководствуются указаниями от мирового правительства. *«Мы автоматически находимся в состоянии эксплуатируемой зависимости, в простонародье называемой колонией. Борьба за суверенитет – это не то направление, где надо ждать больших побед и сразу»*, – говорил он еще в 2012 году.

– НОД – сторонники совсем безумной узкой версии теории «золотого миллиарда». В 2019 году, когда я с ними общалась, они, например, считали, что американцы уже нас захватили, что они всем управляют, и единственный, кто ими не захвачен, это Путин, которому надо помочь освободиться от американцев. Ведь американцы захватили все, включая – внимание – Первый канал, – говорит Архипова. – А американское правительство России сидит в Москве. В этой теории очень важно понимать, что Россия якобы выбрана в качестве потенциальной колонии Запада. При том, хочу отметить, что в Советском Союзе такие теории не были популярны. Это специфика новейшего времени.

Медведев и Кадыров против Сатаны

После 24 февраля многие российские политики стали заявлять о том, что в Украине идет не просто война, а борьба с самим Люцифером. Бывший президент **Дмитрий Медведев** написал об этом в одном из первых постов в созданном незадолго до этого телеграм-канале, а глава Чечни **Рамзан Кадыров** и вовсе рассказал об этом участникам просветительского марафона общества «Знание», который в 2021 году посещал Илон Маск.

«Цель остановить верховного властелина ада, какое бы имя он ни использовал – Сатана, Люцифер или иблис. Ибо его цель – погибель. Наша цель – жизнь. Его оружие – затейливая ложь», – именно этим Медведев объяснил нападение на Украину.

Александра Архипова, однако, не считает такие высказывания проявлением веры в теории заговора – по ее словам, это больше похоже на религиозную метафору.

– Сейчас идет гонка идеологических оправданий, в которой все время нужно повышать ставки и объяснять, почему мы воюем. Понятно, что борьба с Сатаной – это одно из таких объяснений, к нему прибегают очень часто. В этом нет ничего особенного, ведь сатанинские паники хорошо известны: к сожалению, в XX веке ими поражались и территории США, Канады, Великобритании. Это очень популярная вещь в англоязычном протестантском мире, который стоит на идее чистоты и постоянной борьбы с Сатаной, – объясняет исследовательница. – Люди в своей повседневности объясняют некоторые вещи и изменения теорией заговора, но я еще не слышала, чтобы люди в своей жизни объясняли что-то Сатаной, если это не религиозное сообщество. Однако у меня есть ощущение, я даже вижу этот процесс, что у нас происходит рождение новой гражданской религии со всеми этими военными храмами, фуражкой Гитлера, патриархом Кириллом, который говорит о фронте и прочим. Гражданская религия – это отдельный феномен, который не имеет отношения к борьбе с сатаной, о которой говорит Медведев.

Региональные проблемы, объясняемые «планом Даллеса»

В ноябре 2022 года зампредседателя горсовета Новосибирска **Евгений Яковенко** раскритиковал представителя оппозиции **Светлану Каверзину** за флаг Новосибирска на столе во время депутатской сессии. Он посчитал, что Каверзина реализует «план Даллеса», размещая его на столе во время заседания.

«Планом Даллеса» называют теорию заговора, согласно которой США составили доктрину со списком действий, приведших к распаду СССР, а позднее и направленных против России. Составителем плана, согласно этой теории, является глава ЦРУ Аллен Даллес, занимавший этот пост в 50-х годах. Одним из методов, которые используются для осуществления плана «Даллеса», якобы была пропаганда, нацеленная на «моральное разложение населения СССР».

Архипова отмечает, что эта теория и вообще теории заговора часто используются для объяснения причин проблем.

– Вдаваться в любые другие объяснения сложно, когда это требует каких-то цифр и объяснений. И самое важное, что в таких объяснениях надо признавать свою вину, а в случае с «планом Даллеса» есть удобный и понятный враг. В некотором смысле конспирология есть всегда, но просто очень плохо,

ПРЯМАЯ РЕЧЬ

Екатерина ШУЛЬМАН, кандидат политических наук:

– Конспирологическое мышление это такая «рациональность с минусом», это антимышление. Оно выглядит рациональным, имитирует последовательное рассуждение и причинно-следственную связь, на самом деле являясь отрицанием рациональности.

Основа любой конспирологической теории всегда одинакова: существуют тайные причины явных событий; существует малая группа людей, управляющая массами без их ведома; существуют скрытые структуры и организации, которые являются истинными движителями видимых событий.

Это насмешка над мышлением, потому что смысл всей нашей умственной деятельности состоит в том, чтобы отыскивать причинно-следственные связи и узнавать неведомое. То есть мышление идет от неизвестного к известному.

Конспирологическое мышление идет наоборот от известного к неизвестному и говорит: все, что вы видите, объясняется не тем, чем вы думаете. Все это объясняется чем-то подземным, подводным, потусторонним, тайным. То есть нам внушают: вы не можете знать правды, а вот мы знаем и вам расскажем. И рассказывают, что существуют заговоры рептилоидов, Ротшильдов, Рокфеллеров, педофилов и так далее.

Что тут, собственно говоря, плохого? Много чего: оскорбительно для человеческого достоинства даже близко приближаться к такого рода потоку бреда. Но когда вы начинаете воспринимать подобные объяснения, вы одновременно культивируете в себе величайшую беспомощность – ощущение, что не можете ни на что влиять, что ваши действия не имеют никакого значения, потому что невидимые кукловоды уже все за вас рассчитали. Это с одной стороны.

Но с другой стороны, вы обладаете всемогуществом, потому что знаете, как оно на самом деле, вас не проведешь, вы стреляный воробей и тертый калач, вы все понимаете.

И вот с этим понимающим лицом вы дальше сидите и ничего не делаете, в том числе не распоряжаетесь даже своей собственной жизнью. Но в качестве компенсации за это ощущение реального бессилия вам дается иллюзорное всемогущество, иллюзорная власть тайного знания. Я думаю, что еще и по этой причине авторитарные общества очень болеют теориями заговора.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
20 СТУДЗЕНЯ 2023 г.

что она сейчас стала языком политического высказывания, что любой чиновник – от рядового мэра до верхушки политической власти в России – обязательно будет объяснять все происходящее конспирологической теорией, – говорит Архипова.

В 2021 году после заседания, на котором озвучили статистику разводов в Ставропольском крае, депутат думы **Александр Ворожко** заявил, что намерен бороться с «планом Даллеса», который и мог стать причиной большого числа разводов. Также он заявил, что нужно «отрывать бошки» противникам семейных ценностей, а за подачу заявления на развод, если у пары есть дети, отправлять родителя на исправительные работы. Однако ничего из этого так и не было внедрено в региональную политику Ставропольского края.

Ментальные войны

На теорию «плана Даллеса» похожи и высказывания некоторых политиков о «ментальных войнах», якобы проводимых против России. Например, еще до начала войны советник министра обороны России **Андрей Ильницкий**, родившийся во Львове, заявлял, что это «войны нового типа – уничтожение самосознания, изменение ментальной, цивилизационной основы общества противника».

«В ментальной войне информационное пространство тотально заполняется «чуждым» нашей культуре и традициям контентом, дезориентируя людей, смещая приоритеты развития и цивилизационные основы общества. С использованием технологий ИИ ведется манипулирование общественным сознанием как на уровне смысла, так и на уровне эмоций, осуществляется воздействие и на разум, и на подсознание. Российские культура, традиции, убеждения и мировоззрение людей выступают главным призом ментальной войны против нас», – цитирует Ильницкого РИА Новости.

О навязывании «чуждых западных ценностей» время от времени высказываются многие чиновники, в том числе и **Владимир Путин**, который постоянно упоминает о «родителе №1 и №2», говоря о якобы изменившемся представлении о семье за рубежом.

Так называемая «ментальная война» беспокоит и региональных депутатов. В ноябре 2022 года член челябинской Комиссии парламентского собрания по информационной политике **Маргарита Павлова** заявила на заседании, что *«западные страны во главе с США реализуют в отношении Беларуси и России новый тип военных действий». «[Ментальная война] уже развернута достаточно давно. И если проанализировать всю историю нашего государства, то она то затухает, то набирает новый виток. И нам так кажется, что с нашим сознанием не работают. На самом деле работают и достаточно активно. И, в первую очередь, чтобы изменить природу нашего сознания, чтобы завоевать умы нашей молодежи, наших детей»*, – обеспокоенно высказалась депутат.

По мнению Александры Архиповой, эту теорию тоже можно отнести к группе антиколониальных. «Если есть тенденция, что это специально делают какие-то всесильные западные люди, чтобы превратить нас в колонию, то это действительно антиколониальная теория. Отмечу, что сюда же относятся размышления про ЛГБТ, что это все специальный проект Запада, чтобы мы в России перестали размножаться, сюда же относится теория про то, что якобы американцы поставляют на Украину кровь зараженных СПИДом для переливания, – объясняет она. – Но эта антиколониальная теория направлена на то, что будущей колонией станет не Россия, а Украина. И это хорошее объяснение, зачем нужна война – чтобы американцы не захватили украинцев».

Раздел Украины

Одной из самых понятных теорий заговора Александра Архипова назвала теорию о возможном разделе Украины. Ее с начала войны регулярно озвучивает глава Службы военной разведки России **Сергей Нарышкин**.

По его мнению, Польша намерена аннексировать Львовскую и Ивано-Франковскую области, а также большую часть Тернопольской области Украины. Первый раз он заявил об этом в апреле, затем повторил свои догадки в ноябре. В мае о желании Польши забрать себе часть Украины говорил Дмитрий Медведев, а к концу года об этом же стал говорить и Владимир Путин.

«По расчетам польской администрации, превентивное закрепление на западе Украины с высокой степенью вероятности приведет к расколу страны. При этом Варшава по существу получит под управление территории, на которые войдут «польские миротворцы», – цитирует главу СВР Газета.ру.

«Если бы вы хотели ранжировать [теории заговора] по степени, что называется, безумия, то эту можно было бы поместить в самом низу списка. Во-первых, это как раз тот самый план Даллеса о том, что существуют некоторые внешние силы, которые пытаются разделить Россию. Во-вторых, это выглядит квазиисторично – мы все знаем, как СССР и Германия делили Польшу, например. В этом смысле теория [раздела Украины] – это проекция исторического прошлого на нас, в которой не задействованы сверхъестественные силы», – резюмирует Архипова.

Катя ОРЛОВА.

ЧУЛІ?

У Вялікабрытаніі выйшла кніга аб судзе над «кантралёрам з Беларусі»

Брытанская газета Daily Mail распавяла чытачам аб кнізе «Кантралёр з Беларусі», якая апавядае аб расследаванні і судзе над беларусам **Андрэем Саванюком**, які быў прызнаным вінаватым у нацысцкіх ваенных злачынствах.

Кніга ў цвёрдай вокладцы аб'ёмам у 384 старонкі выйшла ў англійскім выдавецтве Simon & Schuster UK. Яе аўтары – **Майк Андэрсан** і **Ніл Хансон**.

Андрэй Саванюк нарадзіўся ў Дамачаве пад Брэстам, калі гэты населены пункт знаходзіўся на тэрыторыі Польшчы. Падчас Другой сусветнай, як устаноўлена судом, стаў актыўным удзельнікам масавых забойстваў яўрэйскага насельніцтва.

Пасля вайны Саванюк, змяніўшы імя на Энтані, апынуўся ў Вялікабрытаніі, жыў у Лондане і працаваў кантралёрам квіткоў на брытанскай чыгунцы.

Мужчына быў «вылічаны» і паўстаў перад англійскім судом толькі ў 1999 годзе, ва ўзросце 78 гадоў, атрымаўшы ў выніку два пажыццёвыя тэрміны зняволення. Праз 6 гадоў ён памёр у турме па натуральных прычынах.

Ніна ЖВІРКО.

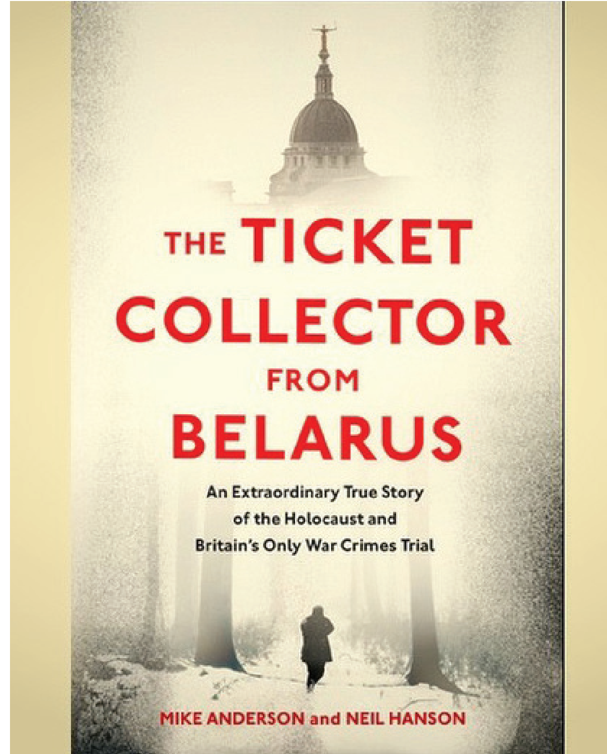

ХТО ЁСЦЬ ХТО

Драбнее рэктарскі корпус

Былы міністр адукацыі, экс-намеснік кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта **Аляксандр Радзькоў** у сваёй кнізе "Рэктары" пераконвае, што кіраваць універсітэтамі павінны людзі з навуковай ступенню доктара навук. А вось апошняе прызначэнне на рэктарскія пасады.

Сяргей Каспяровіч стаў рэктарам Брэсцкага дзяржаўнага тэхнічнага універсітэта. Ён быны чыноўнік, узначальваў Галоўнае упраўленне прафесійнай адукацыі ў Міністэрстве адукацыі. **Кандыдат эканамічных навук.**

Пасаду рэктара Гродзенскага аграрнага універсітэта заняў **Валянцін Пяшко.** У навучальнай установе ён чалавек не новы – працаваў на кафедры генетыкі сельгасжывёл. **Кандыдат сельскагаспадарчых навук.**

Рэктарам Віцебскага медыцынскага універсітэта прызначаны **Аляксей Чуканаў.** Апошнія два гады ён узначальваў "Беларускую медыцынскую акадэмію паслядыпломнай адукацыі", у якой раней з'яўляўся дэканам аднаго з факультэтаў. **Кандыдат медыцынскіх навук.**

Такім чынам, да парады свайго былога падначаленага Аляксандр Лукашэнка не прыслухаўся, хаця дактары навук у Беларусі, як вы разумееце, не скончыліся.

Дарэчы, адстаўленыя рэктары былі дактарамі навук, а **Вітольд Песціс**, які шмат гадоў узначальваў Гродзенскі аграрны універсітэт, нават з'яўляецца акадэмікам НАН Беларусі.

Іван ШАЎЛЮК.

АСАБІСТАЕ

Журналіст Дзяніс Марціновіч чытаў мемуары пра дзеда і знайшоў згадку пра Алеся Бяляцкага

Алесь Бяляцкі – праваабаронца, лаўрэат Нобелеўскай прэміі, над якім зараз ідзе суд у Мінску.

Дзяніс Марціновіч – унук былога члена-карэспандэнта Нацыянальнай Акадэміі навук, літаратуразнаўцы Міхася Мушынскага; брат палітзняволенага галоўнага рэдактара "Нашай Нівы" Ягора Марціновіча.

І ў дадзеным выпадку асабістая гісторыя з'яўляецца ілюстрацыяй таго, што смеласць і годнасць не патрабуюць нейкай асаблівай палітычнай сістэмы ці адукацыі. Яны альбо ёсць у чалавека, альбо іх няма.

Дзяніс Марціновіч прывёў цытату з дзённіка Міхала Дубянецкага, у 1980-я гады – дырэктара выдавецтва "Мастацкая літаратура".

"Таля прыйшла да мяне даволі позна, недзе каля 9-й гадзіны вечара. Прытым цікава, што да такога часу затрымалася на працы. Гэта і ім там незвычайна таксама, але ж быў "надзвычайны" занятак. Абмяркоўвалі, лепш сказаць, судзілі маладых вучоных, кандыдатаў навук Язэпа Янушкевіча, Пятра Васючэнку і аспіранта Алеся Бяляцкага за іх удзел у літаратурным аб'яднанні "Тутэйшыя". Разбіралі "маніфест" гэтай арганізацыі.

Нечакана для ўсіх вельмі жорсткую пазіцыю заняў дырэктар Інстытута літаратуры заўсёды лагодны Віктар Каваленка. Ён заявіў, што адмаўляецца кіраваць навуковай працай аспіранта Бяляцкага. "А гэта, сказаў, раўназначна выключэнню з аспірантуры. Калі знойдзецца іншага кіраўніка, дык пакуль дазволім застацца. Паглядзім на паводзіны, а там вырашым".

Апрача таго, В.Каваленка здзівіў шмат каго тым, што падтрымаў тут тое рэакцыйнае выступленне Івана Навуменкі на апошнім Пленуме СП БССР.

Добра выступіла ў абарону хлопцаў Ірына Багдановіч. Моцна падтрымаў іх Адам Мальдзіс. Між іншым ён сказаў, што калі ў 1960-х гадах пачыналіся замаразкі пасля той памятнай хрушчоўскай адлігі, дык у аналагічнай сітуацыі нехта стукнуў аб стол, выгукнуўшы: "У рэшце рэшт, быў XX з'езд ці яго не было?!" "Мне таксама, – сказаў Адам, – хочацца гркнуць тут і спытаць, ці ёсць у нас перабудова, ці яе няма?!".

Нармальна выступіў і Міхась Мушынскі, пагана і непісьменна (!) "доктар" Васіль Жураўлёў – як заўсёды. Прысутныя ад парткама Акадэміі навук увесь час задавалі хлопцам – вядома ж, па-руску – правакацыйныя пытанні".

Сябры "Тутэйшых: Алесь Бяляцкі, Альгерд Чыж, Алесь Асташонак.

"Пра гэтую гісторыю ніколі не ведаў. Хоць сам дзённік чытаў, але па дыяганалі. Міхась Мушынскі – мой дзядуля. Заўжды ганарыўся ім, а сёння – яшчэ больш", – піша Дзяніс Марціновіч.

Нагадаем, што «Тутэйшыя» – беларуская літаратурная арганізацыя, якая ўзнікла ў час гарбачоўскай перабудовы і пазней ператтварылася ў Таварыства маладых літаратараў пры Саюзе пісьменнікаў БССР. Мела яркую нацыянальную арыентацыю. Алесь Бяляцкі – лаўрэат Нобелеўскай прэміі – быў адным са стваральнікаў арганізацыі, а потым узначаліў яе.

Каго "пясочылі" разам з ім?

Пятро Васючэнка – пісьменнік, культуролаг, мовазнаўца – быў адказным за дзіцячую літаратуру. Пазней, з 1997 па 2019 год, Васючэнка ўзначальваў кафедру беларускай мовы і літаратуры ў Мінскім дзяржаўным лінгвістычным універсітэце.

Язэп Янушкевіч – літаратуразнаўца і археограф, адзін з аўтараў "Гісторыі беларускай літаратуры XX стагоддзя". Упершыню апублікаваў арыгінал "Пінскай шляхты" Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча (1984), "Лісты з-пад шыбеніцы" Кастуся Каліноўскага, дзённікі Уладзіміра Караткевіча (1989), шмат іншых літаратурных дакументаў і твораў.

Як вынікае з мемуараў, у савецкія часы "старэйшыя таварышы" не аддалі маладых калег на разарванне парткамам ды "правільным навукоўцам", лёсы ім не зламалі. А што было б сёння?

Аліна ГЛІНСКАЯ.

ДА ЎВАГІ!

Кнігі па гісторыі, якія прызнаны "экстрэмісцкімі"

Суд Цэнтральнага раёна Мінска 9 студзеня прызнаў «экстрэмісцкімі матэрыялам» адразу 12 кніг, сярод якіх некалькі вядомых і папулярных.

Гэта наступныя выданні:

– Анатоль Тарас. «Беларусь превыше всего!: (О национальной беларуской идее)»;

– Уладзімір Бешанаў. «Год 1942 — учебный»;

– Вадзім Дзеружынскі. «Забытая Беларусь»;

– «Запісы таварыства аматараў беларускай гісторыі імя Вацлава Ластоўскага. Выклікі «рускага свету» і Беларусь. Выпуск 6», пад рэдакцыяй Анатоля Тараса;

– Сяргей Захарэвіч. «Большая кровь: Как СССР победил в войне 1941 — 1945 гг.»;

– Леанід Лыч. «Нацыянальна-культурнае жыццё на Беларусі ў часы вайны (1941–1944 гг.)»;

– Анатоль Тарас. «Постсоветский транзит: между демократией и диктатурой: Сборник статей»;

– «Праблемы гуманітарнай бяспекі Беларусі: Матэрыялы навукова-практычнай канферэнцыі»;

– Віктар Сувораў. «Тень Победы»;

– Анатоль Тарас. «Страницы прошлого: статьи по истории Беларуси»;

– «Трансфармацыі ментальнасці беларусаў у XXI ст. Матэрыялы навукова-практычнай канферэнцыі»;

– Алег Усачоў. «Кто, как и зачем убил Вильгельма Кубе».

У некалькі разоў згаданага ў спісе Анатоля Тараса раней былі прызнаны «экстрэмісцкімі» кнігі «Краткий курс истории Беларуси IX — XXI вв» і «Беларусь на распутье» (не блытаць з кнігай былога міністра замежных спраў Пятра Краўчанкі, якая мае такую ж назву).

Усе гэтыя кнігі не "самвыдат", выдаваліся і прадаваліся абсолютна легальна, ў дзяржаўных кніжных крамах. Напрыклад, кніга Сяргея Захарэвіча "Большая кровь"была надрукавана ў Беларускім доме друку выдавецтвам "Современная школа". Цікава, што ў анатацыі да выдання сказана, што яно "ўяўляе сабой навуковае даследванне, якое не ўтрымлівае скажэнняў рэальных фактаў, патрыятычных легенд, суб'ектыўных пазіцый".

Нагадаем, што згодна артыкулу 19.11 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях, захоўванне прадукцыі, якая прызнана экстрэмісцкай, караецца штрафам у памеры да трыццаці базавых велічынь з канфіскацыяй прадмета адміністрацыйнага правапарушэння, грамадскімі работамі альбо адміністрацыйным арыштам. Таму раім яшчэ раз праглядзець свае кніжныя паліцы і падумаць, што рабіць з кнігамі, якія цяпер унесены ў спіс забароненых.

Алена НОВІКАВА.

ВЕДАЙ НАШЫХ!

Беларуса Віталя Алексяёнка прызначылі галоўным запрошаным дырыжорам у сіцылійскі Teatro Massimo Bellini

Пра прызначэнне дырыжор паведаміў у сваім facebook.

«З вялікай радасцю хачу паведаміць вам, што мяне прызначылі галоўным запрошаным дырыжорам тэатра Масіма Беліні ў Катаніі (Сіцылія)! Мы ўжо выступалі разам на мінулым перадпавагоднім канцэрце і таксама адкрывалі цяперашні сімфанічны сезон. І цяпер гэты выдатны аркестр, увесь калектыў тэатра і я працягнем працаваць разам на сталай аснове», – напісаў Віталь Алексяёнак.

Для беларускага дырыжора гэта не першая праца на прыстыжнай міжнароднай сцэне. У 2021 годзе ён сенсацыйна перамог на конкурсе імя Артура Тасканіні. З італьянскай Пармы Аляксяёнак прывёз не толькі першае месца, але і прыз глядацкіх сімпатый.

Таксама дырыжор працаваў у Міланскім Ла-Скала. На легендарнай сцэне ён паставіў (!) оперу П'еранжэла Вальтыноні «Маленькі прынц». А напрыканцы 2022 года Віталь быў запрошаны на працу ў Нямецкую оперу на Рэйне.

Летам 2020 года Віталь стаў вядомы не толькі як музыкант, але і як грамадскі актывіст: дырыжор прыехаў на радзіму, каб далучыцца да мірных пратэстаў у Мінску і пазней напісаў пра гэта кнігу «Белыя дні Мінска» на нямецкай мове.

Ганна ГАРДЫНЕЦ.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Хабар да астрога давядзе, ды бываюць скідкі і ў судзе

У Мінску затрымалі жанчыну, 32-гадовага інжынера прадпрыемства, якое абвяціла тэндэр на сваю прадукцыю. За перамогу ў тэндэры дзялок прасіў скідку на суму хабару, інжынер не пагаджалася, а ўся размова запісвалася "органамі".

У крамах абіраюць нас да ніткі,
Не купіш за капейкі і вады.
Таму нам душы грэе слова "скідкі",
Якое чуем мы сяды-тады.
Пайшло ў жыццё, як кажуць, тое слова,
Не толькі ў крамах чуецца яно,
І хабарнікі нават (гэта нова!)
Асвоілі яго не так даўно.
Калі яны ідуць на ўчынак гідкі,
Дык, інтарэсы маючы свае,
Той, хто бярэ, рабіць не хоча скідкі,
Разлічвае на скідкі, хто дае.
Такое адбывалася ў сталіцы,
Калі праходзіў тэндэр кагадзе.
Залежала ад гэтай маладзіцы,
Каму харошы куш перападзе.
У схватцы за прадукцыю завода
Счапіліся тутэйшыя дзялкі.
Для маладзіцы трэба ўзнагарода,
Каб адваліла ладны куш такі,
Бо даручылі ёй, як інжынеру,
Арбітрам быць, у схватцы весці рэй
І падпісаць належную паперу.
Дык да каго ж паставіцца дабрэй?
Здавалася б, амаль пустая справа,
Не варта весці нейкую вайну,
Бо той купіць тавары мае права,
Хто прапануе большую цану.
Аднак адзін дзялок не лыкам шыты,
Яму, праныру, даў падказку клёк:
"Калі "на лапу" трошачкі дасі ты,
Папоўніш інжынерка кашалёк,
Дык на другіх яна закрые вочы,
А для цябе паруліцца як след..."
Дзялок, калі сыходзіў дзень рабочы,
Нанёс візіт у ейны кабінет.
І там, у кабінеце, перамовы
Яны, як дыпламаты, правялі
Пра бонус для начальніцы грашовы,
І што ёй лепш: даляры ці рублі.
– Такія грошы – гэта проста здзекі, –
Умова ў пераможчыцы свая. –
Я цвёрда вам кажу: не будзе здзелкі,
Калі не павялічыце ўдвая.
Спрачацца вам з жанчынай –
Вельмі брыдка...
Аднак дзялок упарціўся:
– Ды ну!
Ва ўсякім разе мне патрэбна скідка,
Без скідкі суму я не пацягну...
І вырашалі ледзь не вечар цэлы,
Якая сума будзе ёй якраз.
Ды не ўлічылі: вушы маюць сцены.
А асабліва ў нас і ў гэты час...
* * *
Турма на даляглядзе ўбачвідкі,
Бо ў суд пракуратура паявдзе.
Ды ўсім вядома, што бываюць скідкі,
Калі дасі "на лапу", і ў судзе...

Таленты і ідыёты

Людзі кажуць: ён ва ўсім таленавіты –
Чалавек з таленавітае эліты.
Змог у тым і сам пераканацца я.
З ідыётамі такая ж сітуацыя...

Не суразмоўца, а слухач

Людзі хлусяць парой непрыкрыта:
Калі гэткі настрой – хоць заплач,
Суразмоўца ім трэба нібыта,
А напраўду ім трэба слухач.

Дзяльба

А гэтак пачыналася прыгожа!
– Нам разам быць і ў шчасці, і ў бядзе!
Дзялілі, так сказаць, абое ложа.
А зараз мэблю дзеляць у судзе...

Бескарыслівыя

Сумленне ў экстрасенсаў хоць куды!
Калі сумненні ёсць, дык іх развею:
Не хочуць ужываць свае глузды,
Каб выйграць у лато ці ў латарэю...

ШАШКІ

Знаходкі мінчаніна

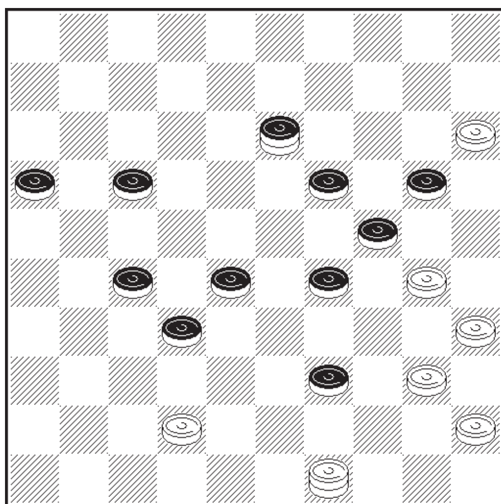

№1 **Белыя**: шашкі 15, 30, 35, 40, 42, 45, дамка 49(7). **Чорныя**: шашкі 16, 17, 19, 20, 24, 27, 28, 29, 32, 39, дамка 13(11).

№2 **Белыя**: шашкі 24, 30, 33, 34, 43, дамка 39 (6). **Чорныя**: шашкі 11, 14, 19, 22, 23, 25, 28, 32, дамка 13 (9).

№3 **Белыя**: шашкі 33, 42, дамка 5 (3). **Чорныя**: шашкі 21, 22, 30, 31, 38, 43(6).

№4 **Белыя**: шашкі 33, 39, дамка 50 (3). **Чорныя**: шашкі 12, 14, 22, 23, 44 (5). Міжнародныя дамачныя праблемы №1-4 прапануе мінчанін **Іван Наўроцкі**. Выйгрыш за белых знайдзіце самастойна.

Аўтар з манастыра

Аляксандра Мікалаева прадстаўляць не трэба. За яго скажуць кампазіцыі, якія аўтар прапануе спецыяльна для нашай рубрыкі. Знаёмцеся:

№5 **Белыя**: шашкі 17, 21, 22, 23, 28, 30, 32, 34, 48, дамка 1 (10). **Чорныя**: шашкі 6, 10, 13, 14, 19, 29, 31, 35, 39, 43, дамка 3 (11) – 16, 17-12, 12, 26, 28 (36), 23, 11, 47 х.

№6 **Белыя**: 13, 14, 16, 17, 19, 21, 22, 25, 28, 32, 42, 43, 44 (13). **Чорныя**: 2, 3, 6, 7, 8, 11, 15, 18, 26, 29, 30, 31. 34, 41 (14)– 14-9, 38, 8, 3, 1 (39), 11, 6 (21), 44 (27), 35 (30, 32), 8, 10 (38), 4 (19), 10 (24) 15 х.

№7 **Белыя**: 11, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 25, 27, 43, 49 (13). **Чорныя**: 2, 4 ,7, 8, 12, 13, 24, 26, 29, 30, 34, 39, 40, 41(14)– 18, 13, 8, 3, 43, 9, 4, 1 (39), 11, 6 (21), 44 (27), 35 (30, 32), 8, 10 (38), 4 (19), 10 (24) 15 х.

№8 **Белыя**: 10, 14, 15, 16, 20, 22, 25, 27, 32, 38, 41, 42, 45, 46, 48 (15). **Чорныя**: 2, 3, 4 , 6, 8, 21, 24, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 39, 40, 44(16)– 5, 41, 17, 7, 28, 43, 33, 29, 45:34, 15-10, 20, 9, 7 х.

Працягваем знаёмства

Са свайго багатага практычнага вопыту грасмайстар **Яўген Кандрачэнка** прапануе новыя пазіцыі, якія адпавядаюць правілам кампазіцыі. Наш чытач **Юрый Голікаў** прапануе для больш дакладнай гульні ў пазіцыі №5 мінулага выпуску шашку d6 замяніць на дамку.Такім чынам адрозніваецца погляд шашачнага кампазітара ад ігрока-практыка.

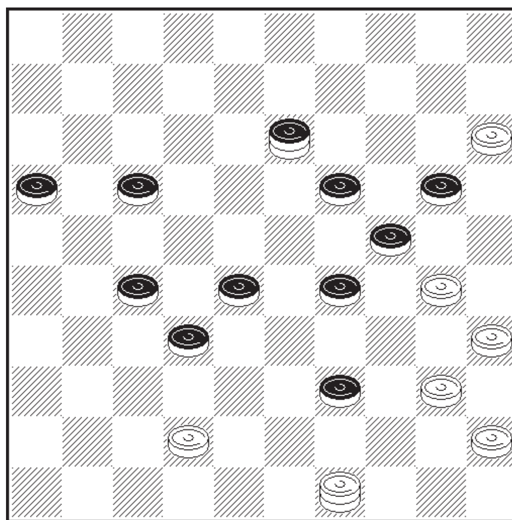

№9 **Белыя**: шашкі f2, a3, b4, d4, e5(5). **Чорныя**: шашкі h4, g5, b6, c7, e7, g7 (6) -- bc5 (a5), b6 (ed6, f4), e5, b4, g3, h6 х.

№10 **Белыя**: шашкі g1, b2, d2, f2, e3, g5, h6 (7). **Чорныя**: шашкі b4, e5, d6, a7, d8, f8, h8 (7) – bc3 (a3), ed4 (b2), f6, hg7, g7, fe3, c5 (e7),e3 (f6), f4 х.

№11 **Белыя**: шашкі f2, h2, c3, e3, g3, b4, f4 (7). **Чорныя**: шашкі a5, g5, d6, h6, c7, g7, h8 (7) – e5, e1, d2, h4, f6, b8 х.

№12 **Белыя**: шашкі c1, e1, d2, h2, e3, b4, a5 (7). **Чорныя**: шашкі a3, c3, h4, g5, b6, c7, g7, b8 (7) – f2 (c5), d6, c7, d4, d2, c5 х.

№13 **Белыя**: шашкі c3, e5, дамка a7 (3). **Чорныя**: шашкі a5, g7, дамкі e1, e7 (4)- f6(g5A), ad4, h8=. **A**(e5), ad4, d8 =. Наступныя эцюды-64 вядучага рубрыкі рашыце самастойна.

№14 **Белыя**: шашка e1, дамка c3 (2). **Чорныя**: шашкі f4, e5, d6, f6, g7(5).

№15 **Белыя**: шашка e7, дамкі c1, h4 (3). **Чорныя**: шашкі a3, b4, a5, e5, h6(5).

Супаставім рашэнні

"Народная Воля" 09. 12. 2022. №12 – a7, c7, g5, d8, f4, b8x. №13 –c7, a5, g5,e3, b4, b8x. Адказы даслалі: **Эдуард Дамброўскі, Віталь Варушыла, Іван Наўроцкі** (Мінск), **Уладзімір Бандарык** (Лугавая Слабада. Мінскага раёна), **Леанід Жыхар, Фёдар Карпей** (Мядзель), **Ігар Ананіч** (Гродна), **Сяргей Бурко** (Орша). Дзякуем за лісты і спадзяёмся на вашу далейшую актыўнасць.

Свае лісты дасылайце на адрас: 220030, Мінск, вул. Энгельса, 34а, "Народная Воля", "Шашкі" або на электронны адрас: **shulga.checkers@gmail.com.**

Віктар ШУЛЬГА,
міжнародны майстар спорту.

УСМІХНІЦЕСЯ...

***

Па дарозе дадому так прагна "пажыраў" вачыма дзяўчат, што калі прыйшоў, зразумеў, што на жонку нават глядзець не магу, – наеўся, відаць.

***

Мезенец наназе – гэта прылада для знаходжання мэблі ў цёмным пакоі.

***

– Адкуль у вас столькі вады ў дыпломнай рабоце?
– Я выкарыстаў некалькі крыніц.

***

Ты – маладая жанчына гадоў злёгку за трыццаць, ну ў раёне сарака. А тут раптам, раз – і ты праз дзевяць месяцаў ужо... бабуля!

***

Працаваць з думкамі аб маючым адбыцца адпачынку куды больш прыемна, чым адпачываць з думкай аб будучай працы.

***

Муж зварыў суп. Ем яго відэльцам і нахвальваю. Сам зварыў. Па ўласным жаданні. Гэта трэба заахвочваць.

НА ЗАМЕТКУ

Ученые определили самую умную породу собак

Ученые из Финляндии сравнили 13 самых умных пород собак, чтобы выяснить, какая из них умнее всех. Исследование опубликовано в журнале Scientific Reports.

Для оценки ученые использовали специальный тест, в рамках которого собакам нужно продемонстрировать реакцию на человеческие жесты, логическое мышление и умение решать пространственные задачи. 13 пород представляли по 40 собак от каждой породы в возрасте от 1 года до 8 лет.

В отношении кратковременной памяти или логического мышления разницы в породах не наблюдалось. Но собаки значительно отличались в решении задач.

Самыми сообразительными в этом деле оказались: бельгийская овчарка малинуа, бордер-колли и ховаварты.

Также специалисты указали на резкие интеллектуальные различия пород. К примеру, золотистый ретривер и лабрадор демонстрировали существенные различия в некоторых задачах, хотя генетически очень близки.

Лилия ВОЛЧЕЦКАЯ.

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 326-68-71
Рэкламны аддзел (017) 363-66-04
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-onlir (017) 363-66-04

Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ